

Slovenski VESTNIK

Poštni urad 9020 Celovec
Verlagspostamt 9020 Klagenfurt
Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort Klagenfurt
Posamezni izvod 3 šilinge
mesečna naročnina 12 šilingov
celoletna naročnina 120 šilingov
P. b. b.

LETNIK XXXV

CELOVEC, PETEK, 24. OKTOBER 1980

ŠTEV. 43 (1991)

Dne 15. maja 1955 je po deset let trajajočih pogajanjih bila na Dunaju podpisana avstrijska državna pogodba. Nekaj mesecev pozneje je začel veljati poseben ustavni zakon, ki zavezuje republiko Avstrijo k trajni nevtralnosti. Dne 14. decembra 1955 pa je bila Avstrija sprejeta med države članice Združenih narodov.

Tako je začel dne 12. maja 1980 na simpoziju o avstrijski zunanji politiki svoje predavanje avstrijski zunanji minister dr. Willibald Pahr. Njegovo predavanje je bilo precej

Nekaj misli ob državnem prazniku

obširno in dotaknil se je vseh pomembnih vidikov avstrijske zunanje politike in predvsem državne pogodbe. Le narodne manjšine v Avstriji je "pozabil" omeniti in predvsem člen 7 državne pogodbe, čeprav ima zelo važen zunanje-politični pomen.

Vendar ne moremo verjeti, da bi bil zunanji minister člen 7 enostavno pozabil; nasprotno se vsiljuje vtis, da je bil pri tem v ozadju povsem določen sistem.

Ko se ob avstrijskem državnem prazniku 26. oktobra — posebno letos, ko obhajamo 25-letnico državne pogodbe — kot pripadniki slovenske narodne skupnosti na Koroškem sprašujemo, kaj je napravila druga avstrijska republika za svoje narodne manjšine, moramo ugotoviti, da res ne veliko. Sam zunanji minister je pokazal, da bi uradna Avstrija najraje kar "pozabila" člen 7 državne pogodbe, podobno kot tista določila tega mednarodnega dokumenta, ki obvezujejo Avstrijo glede prepovedi nacističnih in neonacističnih dejavnosti. Zato gotovo ni pretirano ugotoviti, da je le vztrajanje manjšin in demokratičnih sil privedlo do tega, da Avstrija teh svojih obveznosti ni mogla enostavno pozabiti in da morajo imeti zunanji minister Pahr in z njim cela vrsta najbolj uglednih politikov vedno slabo vest, kadar je doma in pred mednarodnimi forumi govora o manjšinah in o pojavih desničarskega ekstremizma.

Na tem mestu ni treba ponavljati, kako velik je bil prispevek koroških Slovencev, naših borcev in partizanov, v boju za vzpostavitev nove, neodvisne in demokratične Avstrije. Takrat, ko Avstrija na evropskem zemljevidu sploh ni bilo, so se naši partizani skupaj z vsemi antifašisti s puško v roki borili proti fašizmu — za novo Avstrijo in za novo Jugoslavijo; predvsem seveda z željo, da bi si slovenski narod na Koroškem izboril take pogoje, ki mu bodo za vedno omogočili obstoj in razvoj ter enakopravnost v krogu evropskih narodov. Ta prispevek bo ostal z zlatimi črkami zapisan v avstrijski zgodovini in je samo prav, da so v zadnjih letih vsaj nekateri borci prejeli ustrezno priznanje tudi z najvišjega mesta.

Če nam danes še vedno podtikavajo nelojalnost in se razburjajo zaradi odklona partizanov, potem je treba zelo jasno povedati: to delajo ljudje z rjavo preteklostjo, ljudje, v katerih zavesti še vedno ni prostora za avstrijsko nacijo in neodvisno Avstrijo, ker so še vedno prežeti z vlenemsko miselnostjo. Koroškim Slovencem lojalnosti do republike Avstrije vsekakor ni treba vedno znova poudarjati, kajti to lojalnost smo izprijeli takrat, ko smo s krvnim davkom prispevali k osvoboditvi in obnovitvi demokratične avstrijske republike.

Avstrijski politiki je uspelo, da se

Zli sadovi zlorabljanja 10. oktobra za razpihovanje narodne nestrpnosti

Čeprav je bila letos vsaj uradna proslava 60-letnice plebiscita — že iz ozira do navzočih najvišjih predstavnikov Avstrije — bolj ali manj "umirjena" in vsaj na zunaj ni poudarjala tistega izrazito nemško-nacionalističnega in protislovenskega značaja, ki smo ga sicer vajeni od drugih tovrstnih prireditvev, pa kljub temu tudi letošnji 10. oktober ni ostal brez posledic. Neodgovorno zlorabljanje te obletnice za razpihovanje narodne nestrpnosti je tudi tokrat rodilo svoje zle sadove.

Fizični napadi na igralce in funkcionarje Slovenskega atletskega kluba munilo nedeljo v Celovcu (o njem poročamo na drugem mestu)

gotovo ni le "pijana zadeva" ali "športno nesoglasje", marveč izrazit nacionalistični izpad; kajti nesoglasja v športnih zadevah se navadno ne urejajo z besnim pretepanjem, ki ga spremljajo psovke "Tschuschen" in "Jugo-Schweine". Duhovno sorodni "nastop" policiji baje že znanega huligana tik pred 10. oktobrom na slovenski gimnaziji pa prav tako ni le pobalinstvo posameznika, temveč je korenine takih pojavov treba iskati v nacionalističnem močvirju, ki ga na Koroškem načrtno gojijo.

Pri tem pa krivda nikakor ni omejena na kroge, ki to počenajajo bolj ali manj "poklicno" in deklarirano. Soodgovornost nosijo tudi tisti, ki to po ustavi in državni pogodbi sploh prepovedano dejavnost dopuščajo in ji dajejo pobudo s svojim oportunistom; v prvi vrsti tisti, ki o sebi radi trdijo, da nosijo glavno odgovornost v deželi. Odgovornost namreč ni deljiva! Torej so soodgovorni tudi za zle sadove, ki jih rodijo hujskanje proti Slovencem, razpihovanje narodnostne mržnje in zastrupljanje političnega ozračja. Posebno seveda tedaj, če pri tem sami sodelujejo.

Tak primer je tudi nesramni napad na Oktobrski tabor in še posebej na slovenske organizacije, ki ga je te dni objavil "ideološki odbor" koroške SPÖ. S tem pamfletom, ki je po duhovni usmerjenosti in po izrazoslovju očitno soroden zloglasnim hujškim izlivom v KHD-jevskem "Ruf der Heimat", si torej merodajni ljudje v "najbolj odgovorni" stranki dežele sami izstavljajo sprječevalo demokratične nezrelosti ter samo potrjujejo pravilnost in upravičenost sodbe, ki so jo o njihovi ideološki naravnosti in zvestobi socialdemokratskim načelom izrekli njihovi lastni študentje.

Lazar Mojsov novi predsednik ZKJ

Predsedstvo CK ZKJ je za novega predsednika najvišjega vodstva Zveze komunistov Jugoslavije izvolilo Lazara Mojsova, in sicer za dobo enega leta, kakor to predvideva poslovnik. Dosedanjemu predsedniku Stevanu Doronjskemu, ki mu je potekel mandat, pa so izrekli priznanje in zahvalo za uspešno opravljanje odgovorne funkcije.

Lazar Mojsov je bil med drugim jugoslovanski veleposlanik v Moskvi in na Dunaju. Prav tako je svojo državo zastopal tudi na sedežu Združenih narodov ter bil v letih 1977-1978 predsednik glavne skupščine OZN. Po vrnitvi v domovino pa je bil namestnik zveznega sekretarja za zunanje zadeve. Na vseh teh položajih je pokazal veliko razumevanje tudi za težnje in potrebe slovenske in hrvaške narodne manjšine v Avstriji.

je v povojnem času uveljavila v Evropi in v svetu. K temu so poleg večinskega naroda prispevale tudi manjšine: tako Slovenci in Hrvati, ali Čehi in Slovaki, kakor tudi Madžari in Romi. Po drugi strani vendar Avstrija vse do danes ni izpolnila člena 7, ki ji nalaga obveznosti napram slovenski in hrvaški manjšini, niti ni zagotovila enakopravnega razvoja vsem ostalim manjšinam. Prav tako pa slej ko prej lahkomišljeno in površno jemlje tudi svoje dolžnosti glede pojavov nacionalizma in neonacizma, saj te sile vidno pridobivajo na vplivu ter pogosto uspešno posegajo tudi na področja, za katera je pristojni in odgovorna uradna politika. Posledica popuščanja tem silam ni bil le zloglasni "tafelsturm", ampak nosijo znake kapitulantstva pred njimi tudi zakon o narodnih skupinah, polomija z ugotavljanjem manjšin in mnogi drugi protimanjšinski ukrepi.

Zato je brez dvoma negativno sprječevalo za republiko Avstrijo, če se morajo demokrati in antifašisti za državni praznik zbrati v Mauthausenu, da na kraju nacističnih zločinov opozorijo domačo in mednarodno javnost, kako današnja Avstrija spoštuje svoje mednarodne obveznosti in kako časti spomin vseh tistih, ki so se borili in žrtvovali za njeno osvoboditev. Le "sprehodi" v naravo (ki pa so očitno edina vsebina praznovanja državnega praznika!) bodo v avstrijskem ljudstvu pač zelo težko utrčili zavest o tem, da so bile za neodvisno avstrijsko republiko do-prinešene ogromne žrtve in da se je za demokratične pridobitve protifašističnega boja treba boriti vedno znova, če jih hočemo braniti.

Koroški Slovenci se potrebe tega boja vsekakor zavedamo in ga bomo zato tudi nadaljevali. Prav tako pa se tudi ne bomo nehalno borili za pravice, ki nam pripadajo po členu 7

ZVEZA KOROŠKIH PARTIZANOV

vabi
na odkritje
nagrobnega
spomenika

Karlu Pručniku-Gašperju

v soboto 25. oktobra 1980 ob 15. uri na pokopališču v Kotmari vasi (ob vsakem vremenu), kjer bo obenem tudi letošnja

osrednja počastitev ob Dnevu mrtvih

Na sporedu: govori, polaganje vencev, nastopi pevskih zborov SPD "Danica" Šentvid in SPD "Zarja" Železna Kapla ter mešanega pevskega zbora "Franc Pasterk-Lenart".

Častni odbor:

Zveza koroških partizanov — Lipej Kolenik-Stanko, Janez Wutte-Luc;
Zveza slovenskih organizacij na Koroškem — Franci Zwitter, Feliks Wieser;
Narodni svet koroških Slovencev — Fridi Sabotnik, Mirko Oraže;
KZ-Verband — Josef Nischelwitzer;
Verband sozialistischer Widerstandskämpfer — Hans Pawlik;
ÖVP-Kameradschaft — Ferdinand Puanigg;
Republiški odbor Zveze združenj borcev NOV Slovenije — Pavle Žaucer-Matjaž, Jože Knez-Kolja.

ZSO o dogodkih okoli letošnjega 10. oktobra

Izvršni odbor Zveze slovenskih organizacij na Koroškem je na svoji seji 22. oktobra 1980 med drugim razpravljati tudi o letošnjih plebiscitnih proslavah in dogodkih okoli njih ter zavzel naslednje stališče:

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem ugotavlja, da so si ob letošnjih proslavah plebiscitne obletnice prireditelji sicer prizadevali, da bi tem tradicionalno nemško-nacionalističnim prireditvam vzeli izrazito protislovensko ost, vendar pa se bistvo in vsebina pohoda in spremljajočih prireditev nikakor nista spremenila. Kljub nekaterim vidikom, ki jih je treba upoštevati kot pozitivne v letošnjem tako imenovanem jubilejnim letu — znanstveni simpozij, nekateri poudarki posameznih slavnostnih govornikov —, pa je na drugi strani treba videti tudi dejstvo, kako koroške oblasti dovoljujejo in dajejo potuho skrajno reakcionarnim pojavom, kot so srečanje na Ulrichsbergu, zborovanje NDP, srečanje bivših SS-ovcev in voditeljev HJ ter podobno. Posebno pa je opaziti, da so tudi letošnje proslave 10. oktobra negativno vplivale na vzdušje v deželi, saj drugače si namreč ni mogoče razložiti fizičnih napadov na slovenske športnike in funkcionarje, ponovnega oživljanja teorije o vindišarjih in zlasti grobega diskreditiranja Oktobrškega tabora.

V zvezi z Oktobrskim taborom ZSO poudarja pomen te že tradicionalne prireditve, ki je letos že četrtič privabila množico mladih, od nacionalistične miselnosti neokuženih in zgodovinsko neobremenjenih ljudi. Ta skupna prireditev Avstrijcev slovenskega in nemškega materinega jezika, na kateri je prostora za vsakogar, ki s koroškimi Slovenci vred želi enakopravno in mirno sožitje ter bratstvo in prijateljstvo med narodi, je lahko zgled za to, kako je zgodovinsko obremenjenim dogodkom mogoče vzeti njihov nedemokratični značaj. Zato Zveza slovenskih organizacij zavrača vsak poskus, da bi s sredstvi političnega diskreditiranja razdrobili in razcepili solidarnostno akcijsko enotnost nemško in slovensko govorečih sodeželanov, prav tako pa tudi poskuse izsiljevanja določenega političnega stališča s strani vladajoče stranke v deželi.

Vsekakor pa je tudi letošnji oktober pokazal, da pot za reševanje odprtih vprašanj ni v zamolčanju in razdvajanju slovenske narodne skupnosti, niti v olepšanju razmer in vsiljevanju ne sprejemljivih rešitev, temveč edinole v kooperativnem in sporazumnem pristopu h konkretnemu uresničevanju pravic, ki nam grejo.

dipl. inž. Feliks Wieser
tajnik ZSO

„Dve je več kot ena“

Pod zgornjim naslovom sta — kakor smo kratko poročali že v zadnji številki — pripravili avstrijska in slovenska televizija skupno oddajo in jo 14. oktobra tudi obe ob istem času oddajali. V podnaslovu oddaje je bilo rečeno, da gre za prikaz „skupnega življenja dveh narodov na Koroškem“. Oddajo sta pripravila za ORF Helmut Andics, za slovensko TV pa Boris Bergant, ki sta spregovorila tudi uvodne besede. Prvi je povedal, da gre za prvi tak poskus skupne informacije; da je moral eden kot drugi požreti marsikatero grenko, ker mu ni ugajalo vse, kar je bil slišal; da niso želeli „riti“ po starih ranah, marveč prikazati današnje stanje in s tem prispevati k temu, da bi šlo v bodoče boljše. Drugi pa je opozoril, da je problematika slovenske manjšine na Koroškem moralna in politična obveza Avstrije, toda to, kako bo Avstrija svoje že precej zaostale obveznosti iz člena 7 izpolnila, „je in mora biti predvsem vprašanje avstrijskih demokratičnih sil, izraz njihovega prepričanja in usmeritve, izraz njihove strpnosti“; poudaril je, da je to vprašanje rešljivo samo v neposrednem in trajnem dialogu med političnimi predstavniki večinskega naroda in manjšinskih organizacij, pri čemer le manjšina sama lahko zares kompetentno oceni, kaj potrebuje in česa primanjkuje; v tej zvezi je omenil tudi slabe izkušnje iz preteklosti, kadar je večina skušala manjšini vsiliti določene rešitve proti njeni volji in mimo njenega sodelovanja; naglasil je naravni in nesporni interes matičnega naroda za svoje pripadnike zunaj meja in ugotovil: „Pravice sleherne manjšine so v prvi vrsti stvar demokratičnosti družbe, v kateri živi skupaj z večinskim narodom. Politična aritmetika ali številčnost manjšine sta že v načelu brez pomena. Zato tudi ne morejo veljati različna merila, ko gre — denimo — za vprašanje Koroške ali Južne Tirolske.“ Svoj uvod je zaključil z željo, da bi postala manjšina na Koroškem — v duhu Evrope iz Helsinkov — most, ki zblizuje in ne razdvaja; toda manjšina lahko to postane samo kot subjekt in ne kot objekt ali predmet, zato je treba ustvariti možnosti, da to tudi postane.

Po uvodnih besedah predstavnikov obeh soavtorjev oddaje se je v enournem zaporedju zvrstila cela vrsta ljudi, pripadnikov obeh narodnosti na Koroškem, ki so povedali svoje mnenje k različnim vprašanjem. Pri tem pa ni šlo za konfrontacijo različnih stališč, marveč je vsak povedal le svoje mnenje (slovensko govoreče sobesednike

so spraševali sodelavci avstrijske TV in nemško govoreče sodelavci slovenske TV). Na ta način je bila oddaja brez dvoma informativna in je predvsem tistim gledalcem, ki s „koroško stvarnostjo“ niso podrobneje seznanjeni, povedala marsikaj zanimivega o današnjem položaju na Koroškem.

Predvsem je bila oddaja „infor-

mativna“ v tem smislu, da so tokrat tudi koroški Slovenci imeli možnost in priložnost, da preko avstrijske TV (v kateri so sicer skrajno mačehovsko obravnavani) široki koroški in sploh avstrijski javnosti predstavijo svoj položaj in opozorijo na veliko število vprašanj, ki še niso urejena ali v najboljšem primeru le nezadovoljivo rešena. Naj je bilo govora o uporabi materinega jezika v javnosti, v uradih in pred sodišči, o šolstvu in predšolski vzgoji, o kulturnem delovanju, o gospodarstvu, o škodi, ki so jo utrpeli v nacistični dobi in jo trpijo nenehoma zaradi posledic raznarodovalne politike (ki se manifestira v najrazličnejših oblikah pritiska in zapostavljanja, v širjenju narodnostne mržnje in navajanju k asimilaciji) — vedno je prišlo do izraza dejstvo, da sedanje razmere na Koroškem manjšini niso naklonjene, da s takojmenovano „vzorno“ rešitvijo ne more biti zadovoljna.

Posebej je treba ugotoviti, da so bili prispevki slovenskih sobesednikov izredno stvarni, brez vsakega pretiravanja in predvsem tudi brez slehernega izpada: bilo je to sicer prizadeto, odločno, vendar skrajno stvarno nizevanje dejstev. Ta dejstva sama pa so seveda „govorila“ drugačno govorico. Takšno govorico namreč, ki tako uradnim dejavnikom kakor še posebej nemško nacionalnim krogom razumljivo ni bila po volji. O tem dovolj zgovorno pričajo odmevi, ki jih je imela oddaja v koroški javnosti.

Na ta v pretežni meri negativen in deloma celo izpadljiv odmev pa gotovo ni vplivala samo okolnost, da je „govorica dejstev“ zabelela tam, kjer pač zaboli resnica. Svoj del so k temu prispevali tudi nemško govoreči sobesedniki, katerih stališča so seveda bila deljena: eni so se povsem pridružili stališčem Slovencev, zlasti glede pomena in potrebe dvojezične vzgoje. Drugi so skušali vnašati nekatere znane „argumente“ nemških nacionalistov, na primer o „prastrahu“, o „zapostavljanju“ nemške večine in o jugoslovanski grabežljivosti; vendar se jim je poznalo, da so brez duhovnih in drugih voditeljev v svojem „argumentiranju“ silno revni.

Ravno ta okolnost pa je zato toliko bolj silila k vprašanju, ali je oddaja res prikazala današnjo stvarnost na Koroškem? Ali pa je naslikala le nekoliko preveč lepo idilo — neko deželo želja? Ob dejstvu, da so Slovenci s konkretnimi primeri opozorili na dolgo vrsto nerešenih vprašanj, da so njihove težnje podprli tudi posamezni nemško govoreči sobesedniki in da se je ob koncu celo govornik takojimenovanih „domovini zvestih“ priznal k slavljenju partizanskih junakov in k mirnemu sožitju (!) — ob vsem tem se je namreč res treba vprašati, kdo in kje so potem tisti, ki že 60 let od plebiscita in 25 let od podpisa državne pogodbe tako uspešno preprečujejo dosledno izpolnitev člena 7 in uresničitev dejanskega mirnega sožitja v duhu vsestranske enakopravnosti obeh narodov v deželi? Tega dela „koroške stvarnosti“ oddaja namreč ni pokazala, česar seveda ne pogrešamo, marveč samo izražamo bojazen, da je nepoučeni gledalec morda dobil vtis, da je na Koroškem v glavnem že vse rešeno in mirno, teh nekaj preostalih „malenkosti“ pa bomo že tudi še uredili — zlasti, ko se bodo Slovenci spametovali in šli v sosvete. Brenkanje na te strune namreč vedno spet slišimo: s strani uradnih dejavnikov v obliki lepih in vabljenih fraz, s strani nemških nacionalistov v obliki groženj in pritiskov.

Hitrejše reševanje manjšinskega vprašanja bi izboljšalo sodelovanje med Avstrijo in Jugoslavijo

Komisija za mednarodne odnose skupščine SR Slovenije je na seji v torek obravnavala odnose SFR Jugoslavije s sosednimi državami. Komisija je menila, da je bil storjen pomemben napredek v razvoju bilateralnega sodelovanja s sosednimi državami, in sicer tako na področju političnega sodelovanja kot tudi na področju gospodarskega, kulturno-prosvetnega in drugega sodelovanja.

Pri tem je komisija tudi poudarila, da je bilo v odnosih s sosednimi državami ustvarjeno ugodnejše vzdušje za hitrejše reševanje vprašanj položaja in pravic narodnostnih skupnosti v zamejstvu, „kar potrjuje pravilnost usmeritve, da mora ravno krepitev vsestranskih odnosov in sodelovanja na podlagi skupnih interesov ustvarjati pogoje za pozitivno reševanje manjšinskega vprašanja, kar je dolgoročno vprašanje, ki ga je potrebno reševati na podlagi mednarodnih obveznosti teh držav“.

Posebej v zvezi z vprašanji odnosov z Avstrijo pa je komisija menila, da je bil potrjen interes obeh strani po krepitev odnosov in sodelovanja na bilateralnem in multilateralnem področju, kar je dobra osnova za ustvarjanje ugodnejših pogojev za reševanje odprtih vprašanj položaja in razvoja slovenske in hrvatske narodnostne skupnosti v Avstriji. „Pri tem pa je komisija opozorila, da je hitrejše reševanje manjšinskega vprašanja eden bistvenih aspektov nadaljnjega izboljšanja medsebojnih odnosov in da bi pomenili konkretni ukrepi za izboljšanje položaja naših narodnostnih skupnosti v Avstriji pomembno spodbudo za nadaljnjo krepitev vsestranskega sodelovanja med Jugoslavijo in Avstrijo.“

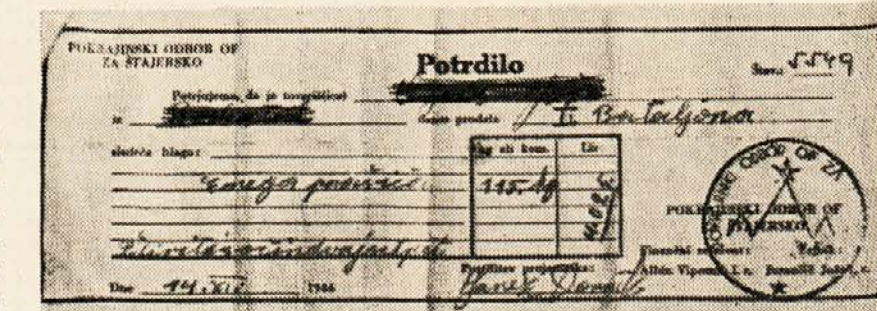
Tudi partizanski denar je priča suverenosti slov. naroda

Kot dopolnilo k letošnjemu tednu varčevanja, predvsem pa z namenom, da tudi koroški javnosti predstavijo ta del slovenske zgodovine, so Zveza slovenskih združenj in nekatere krajevne Posojilnice v sodelovanju z Narodno banko Slovenije pripravile izredno zanimivo razstavo slovenskega partizanskega denarja. Minulo nedeljo je bila razstava odprta v pliberški Posojilnici, kjer ostane odprta le še danes; potem jo bosta prenesli v celovško Aulo slovenico, kjer bo odprta od ponedeljka 27. do petka 31. oktobra; v mesecu novembru pa bo razstava prikazana še v Posojilnici Borovlje (od 4. do 8. novembra) in v Posojilnici Šentjakob (od 11. do 15. novembra 1980).

Otvoritve razstave v Pliberku so se udeležili številni častni gostje, med katerimi so bili jugoslovanski konzul v Celovcu Alfonz Naberžnik, pliberški župan Franc Mikusch z občinskimi odborniki, podpredsednik Zveze slovenskih organizacij na Koroškem in podpredsednik Zveze koroških partizanov Janez Wufte-Luc ter seveda odborniki domačih združenj organizacij. Dobrodošlico jim je izrekel predsednik pliberške Posojilnice Lipej Kolenik, ki je izrazil tudi veselje, da je prav pliberška Posojilnica tista, ki kot prva pred-

skega ljudstva, ki se je borilo za osvoboditev, je poudaril direktor Majce in pri tem opozoril tudi na delež, ki so ga pri tem uveljavljanju prispevali slovenski likovni umetniki ter partizanske tehnike, ki so v najtežjih pogojih izdelovali osnutke in fiskali najrazličnejša plačilna sredstva. Na 1. zasedanju Slovenskega narodnoosvobodilnega sveta v Črnomlju v začetku leta 1944 pa je bil sprejet tudi sklep o ustanovitvi Denarnega zavoda Slovenije, s katerim smo Slovenci dobili prvo svobodno emisijsko banko, ki je bila obenem tudi prva taka ustanova v tedanji zasužnjeni Evropi.

Najbolj impresivno in prepričljivo pa seveda govori razstava sama, ki dokumentira eno najbolj pomembnih poglavij iz zgodovine slovenskega naroda. Predstavljeno je dragoceno gradivo vse od osnutkov različnih plačilnih bankov in obveznic do izdelanih bankovcev, partizanskih hranilnih knjižic, priznanic in drugih dokazov za tedanje razmere vzorno urejenega denarnega poslovanja; razstavljeni so originalni kliseji za tiskanje bankovcev, ki so jih ročno izrezljali iz kovinskih delov starih lokomotiv; o nastajanju in razvoju slovenskega partizanskega denarja pa

stavi našemu človeku dragocene dokumente iz slovenske zgodovine, ko se je naš narod, združen v OF, v uporu proti Hitlerju in domačim izdajalcem ne le uspešno boril, temveč se tudi politično in gospodarsko utrjeval. Takrat so partizanske tehnike med drugim tiskale tudi partizanski denar, ki ni imel primere v tedanji zasužnjeni Evropi. V tem skupnem boju smo tudi koroški Slovenci doprinesli svoj delež, je naglasil tovariš Kolenik, in tudi tukaj na Koroškem marsikateri naš človek skrbno čuva plačilna sredstva, ki ga spominjajo na junaško narodnoosvobodilno borbo.

O razstavi je spregovoril direktor Narodne banke Slovenije Janez Majce, ki je zelo nazorno orisal razvojno pol slovenskih plačilnih sredstev v dobi narodnoosvobodilne borbe. V času, ko so umirali najboljši sinovi slovenskega naroda v boju proti fašističnim okupatorjem, je slovenski narod svojo suverenost manifestiral tudi s tem, da je izdal svoj lastni partizanski denar. Ta denar je nastal iz potrebe sloven-

poleg pisanih dokumentov govorijo predvsem slike, ki prikazujejo, v kakšnih pogojih so tedaj ustvarjali likovni umetniki in partizanski tiskarji.

Slovenski partizanski denar, ki ga imamo sedaj priložnost v obsežnem prikazu videti tudi na Koroškem, je brez dvoma pomemben dokument iz dobe, ko je slovenski narod sredi krvavega boja za osvoboditev uveljavljal svojo suverenost in državotvornost. Hkrati je dokaz, da smo bili v tem boju udeleženi tudi Slovenci ne glede na državne meje, saj so bile na partizanskem denarju upodobljene vse pokrajine slovenskega naseljenega ozemlja; na enem od osnutkov je bil prikazan vojvodski prestol na Gosposvetem polju. Ne nazadnje pa je partizanski denar tudi izraz urejenosti, ki je bila značilna za narodnoosvobodilni boj slovenskega naroda; partizanska vojska je bila prava ljudska vojska, ki jo je ljudstvo vsestransko podpiralo — tudi s plačevanjem davka in posojila narodne osvoboditve, o čemer priča slovenski partizanski denar.

Svojevvrsten prispevek k mirnemu sožitju na Koroškem

Avstrijsko-slovenska televizijska oddaja „Dve je več kot ena“ je imela na Koroškem zelo deljen odmev. Medtem ko so nekateri videli samo pozitivno in drugi samo negativno stran, jo je velika večina sprejela pač takšno, kakršna je bila: z dobrimi in manj dobrimi, če že ne rečemo izrazito slabimi podrobnostmi. In res je bilo pri oddaji vsakega nekaj, tako da je tak različen odziv tudi razumljiv in upravičen.

Manj razumljivo in povsem neupravičeno pa je način, kako so določeni krogi tudi to priložnost zlorabili za ščuvanje na narodnostno mržnjo in za bujskanje proti sosedni državi. Vendar pri tem ne vznemirja znani vokabular, ki je značilen za koroške nacionalistične bujskače; saj smo ga vajeni in si ti ljudje s svojim izrazoslovjem le sami izstavljajo sprječevalo svoje kulturnosti oz. nekulturnosti. Toliko bolj pa vzbuja zaskrbljenost dejstvo, da se v to gonjo vključuje tudi uradna stran.

Način, kako je uradna stran reagirala na opozorilo glede neporavnane škode, ki so jo koroški Slovenci utrpeli v času nacizma, je vsekakor značilen primer enostranskega in pristranskega manipuliranja javnega mnenja. V oddaji namreč ni bilo govora o popravni škodi slovenskim izseljencem, marveč o neporavnani škodi, ki je bila povzročena kulturnim in gospodarskim organizacijam koroških Slovencev. Takole je dr. Mirt Zwitter dobesedno dejal: „Odškodnine v tem smislu koroški Slovenci niso dobili, ne posamezniki, še manj

pa organizacije. Vsa prosveta, v kateri sem tedaj kot tajnik delal, je ostala brez vsake odškodnine. Vse uničene knjižnice, vsi odri, prosvetni domovi, vse to, tudi požgani dom v Žitari vasi, do danes ni bilo odškodnovano. In prav tako vseh 42 predvojnih združenj ni dobilo nobene odškodnine.“ In je na dodatno vprašanje, ali so odškodnine dobili Nemci, še dopolnil: „Mislim, da se tukaj seveda ne da napraviti paralelo tako. Bili so nemški KZ-larji, nemških izseljencev ni bilo, nemške zadrage ne samo niso utrpeli nobene škode, celo bogatili so se od roba naših združenj. Tako, da se to ne da primerjati.“

In odgovor z uradne strani? Naštevaje milijonskih zneskov, ki so jih baje prejeli slovenski izseljenci in jih še prejemajo slovenske žrtve nacizma, toda niti besedice o tisti neporavnani škodi, o kateri je bilo v oddaji res govora. Deželni in drugi svetniki dosledno molčijo o oropanih slovenskih združenjih, ki so se morale še po vojni več let boriti za svojo obnovitev; molčijo o ukradenih knjižnicah in arhivih, ki jih še do danes niso vrnil; molčijo o uničenih kulturnih dvorinah, ki smo si jih Slovenci morali po vojni spet sami in brez uradne podpore usposobiti za kulturno-prosvetno dejavnost.

Uradni „popravek“ bi torej lahko imenovali enostransko zavajanje javnosti, ki skriva v sebi očitno protislovensko ost. V Klein Zeitung je bilo opozorilo na nepopravljeno škodo klasificirano kot „Mifton“, Pust v Volkszeitung pa v tej zvezi govori že kar o poneverbi milijonov. In vse to počnejo na Koroškem v imenu svobode tiska in mnenja — verjetno kot prispevek k mirnemu sožitju v deželi...

»Roža, rdeča rožica« nova plošča Obirskega ženskega okteta

Komaj pet let je od tega, ko so v okviru Slovenskega prosvetnega društva „Obir“ ustanovili vokalni ansambel Obirski ženski oktet katerega umetniški vodja je Valentin Polanšek, pa ima ta ansambel za seboj že nad sto petdeset samostojnih koncertov doma in v tujini. Že sam ta podatek priča o izredni aktivnosti tega vokalnega ansambla vse od njegove ustanovitve do danes.

Na Koroškem skoraj ni društva pri katerem te priljubljene pevke ne bi bile v gosteh. Isto velja za Slovenijo, kjer so koncertirale v vseh večjih krajih in kjer so redni gost vsakoletnega srečanja okteta v Šentjerneju na Dolenjskem. Obirski ženski oktet pa je svojo pesem ponesel tudi v druge dežele, večkrat je gostoval v Italiji, Švici in Franciji, razen tega

je koncertiral tudi na Dunaju in drugih krajih Avstrije.

Iz vsega nakazanega je tudi že razvidna kvaliteta OŽO in njegova svojska interpretacija slovenskih in drugih umetnih ter narodnih pesmi. Svojsko zaradi tega, ker so vokalni ansambli v ženski sestavi zelo redki, poleg pa je še dodaten plus liričnost koroških pevk in kajpada izredna tankočutnost dirigenta Valentina Polanška, ki je s svojim ansamblom v hipu opozoril nase. Zato je že dve leti po ustanovitvi izdal svojo prvo samostojno ploščo z naslovom „Dečva z Obirja“. Pravkar je pri založbi Obzorja oziroma njeni tovarni Helidon v Ljubljani izšla že druga velika gramofonska plošča Obirskega ženskega okteta, z naslovom „Roža, rdeča rožica“ s posnetki slovenskih in pesmi drugih narodov. Gre za skupno 17 pesmi, skladb in priredb znanih skladateljev in harmonizatorjev kot so Matija Tomc, Radovan Gobec, Danilo Bučar, Ciril Pregelj, Davorin Jenko, France Marolt, Peter Lipar, Jože Leskovar in drugi. In če še navedemo nekatere naslove pesmi kot so „Zdravica“, „Roža, rdeča rožica“, „Pod oknom“, „Soča voda je šumela“, „Nocoj pa oh nocoj“, „Pojdam u Rute“ in druge, potem vemo, da gre za šopek najlepših in najbolj priljubljenih pesmi. Zato je pričakovati, da bo tudi plošča OŽO „Roža, rdeča rožica“ pošla tako hitro kot prva. Ljubiteljem slovenske vokalne glasbe priporočamo, da imenovano ploščo nemudoma naročijo v knjigarni „Naša knjiga“ v Celovcu.

Ko smo umetniškemu vodji OŽO Valentinu Polanšku ob izidu nove plošče čestitali, nam je povedal, da ima v načrtu še posneti kaseto s pesmimi svojega ansambla in da pripravlja tudi novo ploščo in sicer s skladbami, ki jih je napisal na svoja besedila.

K bogati beri vokalne dejavnosti čestitamo tudi marljivim članicam Obirskega ženskega okteta, ki za gojitev slovenske pesmi žrtvujejo mnogo svojega prostega časa. Pravtako želimo, da bi skupaj s svojim vodjem tudi v prihodnje bile tako aktivne med nami in v širši javnosti uspešno predstavljale slovensko pesem.

Mednarodna razstava o naravi in lovu v Ljubljani

Danes bodo na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani odprli mednarodno razstavo o lovu in sicer pod naslovom „Narava-divjad-lovstvo“. Prireditelj razstave sta Lovska zveza Slovenije in Zveze lovske družin Ljubljane.

Osnovna zamisel razstave je, da sledi načelom zakona o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter upravljanju z lovišči; da prikaže notranjo organiziranost ter družbeno in kulturno dejavnost lovske organizacije in lovcev.

Čeprav so za širšo javnost na takšnih razstavah najbolj zanimive trofeje, pa osnovni namen lovske razstave v Ljubljani ni v prikazovanju vrhunskih trofej. Z razstavo želijo širšo javnost seznaniti predvsem z napori in cilji slovenskega lovstva, ki si je zadalo temeljno nalogo: varstvo divjadi in naravnega okolja.

Na razstavi bo prikazana tudi grafična umetnost na temo lova ter bo na voljo tudi študija „Lov in umetnost na Slovenskem“. Prikazan bo tudi celoten razvoj lovskega orožja na Slovenskem vse od 16. stoletja do danes. Tudi o tem so izdali posebno strokovno študijo „Lovsko orožje na Slovenskem“.

Strokovno pokroviteljstvo razstave je prevzel mednarodni svet za lovstvo in ohranitev divjadi (C.I.C.). Tako bodo na razstavi ocenjene trofeje imele mednarodno priznane veljavo.

K sodelovanju na razstavi so vabili tudi lovske organizacije iz drugih jugoslovanskih republik in pokrajin ter lovske organizacije sosednjih dežel — Avstrije in Italije; vabili pa so tudi lovske organizacije zamejskih Slovencev Klub prijateljev lova iz Celovca in Društvo slovenskih lovcev Julijske krajine — Doberdob. V času razstave, ki bo trajala do 2. novembra letos, bodo razne strokovne konference in razgovori. Tako bo 24. in 25. oktobra v Ljubljani med-

pokrajinska lovska konferenca z udeležbo lovske organizacije Jugoslavije, Italije in Avstrije. 27. oktobra pa bo zasedala komisija za trofeje mednarodnega sveta za lovstvo in ohranitev divjadi C.I.C.

Pokroviteljstvo razstave je prevzela skupščina mesta Ljubljane, predsednik častnega odbora pa je tovariš Stane Dolanc. Poseben del razstave je posvečen tudi uglednim lovčema ter ljubiteljema narave pokojnemu predsedniku SFRJ tovarišu Josipu Brozu Titu in Edvardu Kardelju.

Tik pred 10. oktobrom je deželni glavar Wagner predstavil dvanajsto številko koroške kulturne revije „Die Brücke“, katere osrednja tematika je oktober 1980. Hkrati je ta številka zadnja, ki jo je uredila dr. Miriam Raggam-Lindquist. Tudi v tej številki je skušala urednica ostati zvesta svojemu konceptu in v reviji upoštevati tudi slovensko kulturo in slovenski jezik v deželi. Morda je tudi to — poleg „družinskih razlogov“ — povzročilo, da se je urednica poslovila od uredništva, ne da bi se ji deželni glavar tudi le javno zahvalil za dolgoletno delo. Nasprotno, na predstavitvi zadnje številke je bilo slišati nepreslišno kritiko iz njegovih ust, češ da revija svojega političnega poslanstva ni izpolnila.

Osrednja tema številke 12 je „Oktober 1980“, ki ga cela vrsta avtorjev obravnava z več strani. Za začetek Kurt Piber „grafično“ omaga pod bremenom teme. Nato vsak s svojega gledišča razpredajo misli o 10. oktobru deželni glavar Wagner, deželni svetnik Mario Ferrari-Brunnenfeld in namestnik deželnega glavarja Stefan Knafel. Zgodovinski del prinaša nekaj detajlnih raziskav o specifičnih temah v zvezi s plebiscitom, pri čemer malo začudenja vzbuja, da Claudia Fräss-Ehrfeld ob tej priložnosti obravnava zunanje politične aspekte koroškega vprašanja po drugi svetovni vojni, Wilhelm Baum pa piše o ostankih nemških jezikovnih

otokov v Sloveniji. Posebna poanta v tem delu: čeprav po besedah deželnega glavarja Wagnerja ni bil namen te številke, da se ukvarja z manjšinskimi vprašanji, je prav na njegovo posebno zahtevo ponatisnjen članek direktorja deželnega arhiva Wilhelma Neumanna „Rückblicke und Ausblicke zur Miderheitenfrage in Kärnten“ iz leta 1974. V zgodovinskem delu gre vsekakor omeniti tudi prispevek Av-

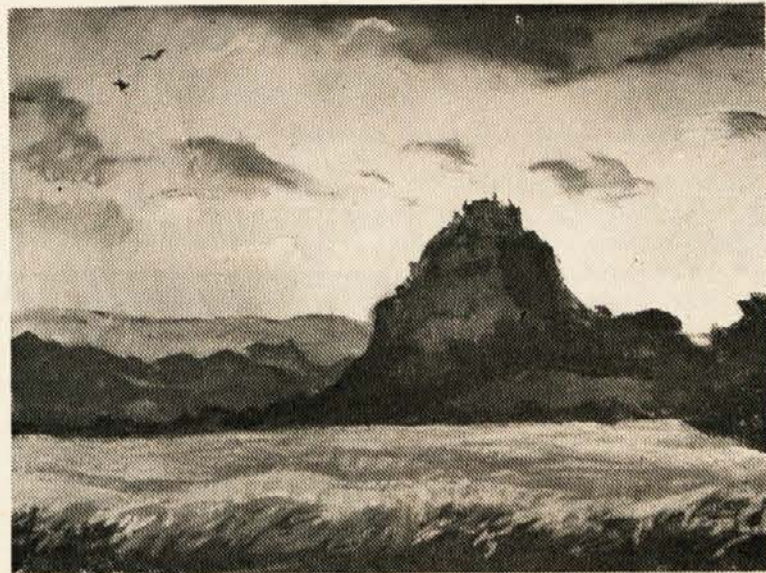
AULA SLOVENICA CELOVEC, PAULITSCHGASSE 5—7

Viljudno Vas vabimo na otvoritev razstave

„KOROŠKI PASTELI“

AKADEMIKA PROF. BOŽIDARJA JAKCA

v ponedeljek 27. oktobra 1980 ob 19. uri.

Razstava bo odprta do 31. oktobra 1980 dnevno od 13. do 17. ure

Revija mladinskih zborov

V organizaciji Krščanske kulturne zveze in pod pokroviteljstvom zveznega ministra za pouk dr. Freda Sinowatza se je preteklo nedeljo v veliki dvorani Doma glasbe v Celovcu odvijala revija mladinskih zborov. Nastopale so otroške in mladinske skupine iz Zvabeka, Libuč, Kazaz, Globasnice, Dobrle vasi, Šentlipša,

Žitare vasi, Celovca, Šmarjete v Rožu, Sveč, Hodiš, Šentilja, Rožeka, Škofič, Šentjakoba v Rožu in iz Ukev v Kanalski dolini.

Tako se je okoli tristo mladih pevcev, otrok in mladincev v posameznih skupinah predstavilo številnemu občinstvu, ki je do mala napolnilo dvorano Doma glasbe. Vsaka skupina se je predstavila sama, večinoma v svojem narečju. Spored je bil zanimiv prikaz, kako se da z mladimi pripraviti dopadljive pevsko-glasbene točke. Brez dvoma pa je pri tem prišlo že do izraza delovanje glasbene šole, ki naši mladini nudi uka raznih glasbenih instrumentov. Poleg skupin s podeželja je na koncertu sodeloval tudi zbor slovenske gimnazije in kot že zapisano, skupina iz Kanalske doline.

Nedeljske revije mladinskih zborov KKZ v Celovcu se je med drugimi udeležil tudi konzul SFRJ v Celovcu Alfons Naberžnik, celovski župan Leopold Guggenberger, med zastopniki slovenskih organizacij pa sta bila tudi podpredsednik Slovenske prosvetne zveze Tomaž Ogris in centralni zborovodja Hanzelj Kežar.

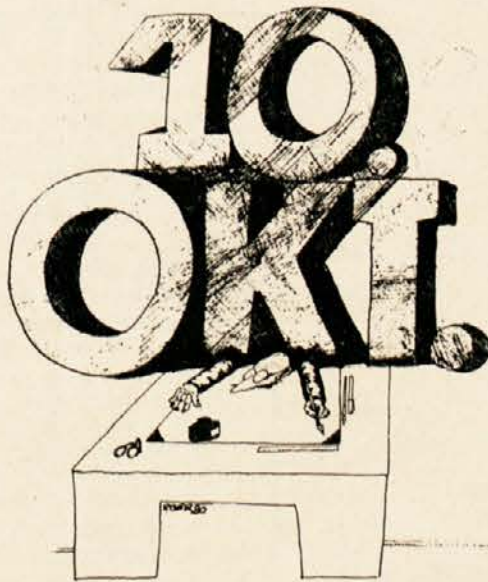
Posojilnica Pliberk prireja v okviru tedna varčevanja poleg razstave o „Slovenskem partizanskem denarju“ sledeče prireditve:

- v nedeljo 26. oktobra ob 15. uri mladinski film „Sreča na vrvi“
- v sredo 29. oktobra ob 20. uri film „Boj na požarniku“

v prireditveni dvorani posojilnice Pliberk.

Prisrčno vabljeni!

„Die Brücke“: Osrednja tema 10. oktober

otokov v Sloveniji. Posebna poanta v tem delu: čeprav po besedah deželnega glavarja Wagnerja ni bil namen te številke, da se ukvarja z manjšinskimi vprašanji, je prav na njegovo posebno zahtevo ponatisnjen članek direktorja deželnega arhiva Wilhelma Neumanna „Rückblicke und Ausblicke zur Miderheitenfrage in Kärnten“ iz leta 1974. V zgodovinskem delu gre vsekakor omeniti tudi prispevek Av-

gustina Malleja o šolstvu v coni A v času jugoslovanske uprave, ki je objavljen v slovensčini in nemščini.

Za literarni del številke je urednica k sodelovanju povabila 63 koroških literatov, od katerih se je odzvalo le 37, torej dobra polovica. Med povabljenimi je bilo tudi 10 Slovencev, od katerih so se odzvali le trije, od teh treh pa sta še dva oddala rokopise le v nemščini, le pesmi Valentina Polanška so objavljene v obeh jezikih.

„Die Brücke 12“ objavlja še vrsto kulturno-zgodovinskih prispevkov s področja glasbe, umetnosti, arheologije in arhitekture, ki so vsi ubrani na osrednjo temo zvezka, poleg tega pa še nekaj drugih prispevkov, med drugim k izobraževanju odraslih, kjer tudi Pavle Apovnik prispeva nekaj pripomb k izobraževanju odraslih pri koroških Slovencih v obeh jezikih.

Če bo koroška kulturna revija „Die Brücke“ zdaj dobila novega urednika — razpis za njega je že objavljen — in če bo z njim zrasedel tudi nov koncept revije — izhajala naj bi najmanj štirikrat letno v obliki žurnala — potem lahko samo pričakujemo, da bo novi urednik nadaljeval in razvijal običaj, ki ga je začela uvajati dosedanja urednica: da bo tako po tematiki kot po jeziku prisoten v osrednji kulturni reviji dežele Koroške tudi drugi — slovenski — narod v deželi.

Polaganje vencev

na partizanskih grobiščih

Ob bližnjem Dnevu mrtvih bodo zastopniki Zveze koroških partizanov in drugih organizacij tudi letos položili vence na partizanska grobišča širom južne Koroške. V okviru tega polaganja bo

OSREDNJA POČASTITEV

v soboto 25. oktobra ob 15. uri na pokopališču v Kotmari vasi, kjer bo tudi odkritje nagrobnega spomenika Karlu Prušniku-Gašperju.

Počastimo spomin naših padlih junakov, ki so darovali življenje za svobodo v borbi proti fašizmu!

Zveza koroških partizanov

Vence na ostalih partizanskih grobiščih bodo prihodnji ponedeljek in torek polagali Zveza koroških partizanov, Zveza slovenske mladine in druge organizacije.

SPD Obir na Obirskem vabi na vsakoletni jesenski izlet, ki bo v nedeljo 26. oktobra 1980

Cilj potovanja Mauthausen

Odhod izpred Kovačeve gostilne bo ob 5. uri zjutraj

Prijave prejema: Nuži Furjan na Posojilnici v Železni Kapli (telefon 0 42 38/231)

Prireditve ob državnem prazniku

Slovensko prosvetno društvo „Zarja“ v Železni Kapli pod geslom: **Dober večer, sosed!**

vabi na

KULTURNO PRIREDITEV

ob avstrijskem narodnem prazniku

v soboto 25. oktobra 1980 ob 19.30 uri v farni dvorani v Železni Kapli. Sodelujejo: Moški zbor SPD „Trta“ v Žitari vasi, ženski zbor z Rebrce, mešani zbor MGV Železna Kapla, Obirski ženski oktet SPD „Obir“, Obirsko, moški in mešani zbor SPD „Zarja“ Žel. Kapla

Vabi odbor!

Slovensko prosvetno društvo Radiše vabi pod geslom „Dober večer, sosed!“ na

KULTURNO PRIREDITEV

ob avstrijskem narodnem prazniku

v soboto 25. oktobra 1980 ob 19.30 uri v kulturnem domu na Radišah.

Sodelujejo: Pevske skupine SPD „Radiše“, Pevski krožek iz Žrelca, Trio „Korotan“ s pevci, mešani zbor iz Grebinja in pesniki Valentin Polanšek, Helmut Scharf, Andrej Kokot in Franz Stimpfl

RAZSTAVA

ob 35-letnici osvoboditve izpod fašizma v galeriji Hildebrand

v času od 7. do 31. oktobra, vsak dan od 16.30 do 19.30 ure.

Prisrčno vabljeni!

NIKOLI VEČ FAŠIZMA! NIKOLI VEČ VOJNE!

Vožnja v Mauthausen

26. oktobra 1980

na osrednjo manifestacijo Antifašističnega komiteja.

Sodeluje: TRŽAŠKI PARTIZANSKI PEVSKI ZBOR

Možnosti za pristopanje oz. prijave:

CELOVEC, pred glavno železniško postajo, ob 5.30 uri.

Prijave: Antifašistični komitej, Benediktinski trg 5/1, ali pri sodelujočih organizacijah; prispevek: 150.—

BELJAK: pred glavno železniško postajo, ob 6. uri.

Prijave: okrajno vodstvo KPA, tel.: 24 2 75; prispevek: 150.—

ŽELEZNA KAPLA: pred Posojilnico ob 5. uri.

Prijave: SPD Obir, ali v Posojilnici. Prispevek: 175.—

Prosimo vse, ki se hočejo udeležiti vožnje, da se kar se da kmalu prijavijo. Zanesljivo pristopiti bodo mogli samo tisti, ki se bodo javili pri organizatorju avtobusa!

NOB na Koroškem

v oddaji „Spoznavajmo svet in domovino“

V soboto 18. oktobra smo tudi na Koroškem s posebno pozornostjo prisluhnili priljubljeni radijski oddaji RTV Ljubljana „Spoznavajmo svet in domovino“. Ekipa RTV Ljubljana se je namreč ustavila v Šentprimozu in svoje mikrofone razmestila v novem kulturnem domu Slovenskega prosvetnega društva „Danica“. Kot znano, gre pri tej oddaji za tekmovanje mladine v znanju. Tokratna tema je bila „Koroški Slovenci v narodnoosvobodilnem boju“; kot tekmece pa sta nastopili dve mladinski ekipi in sicer domača ekipa iz Šentprimozja in okolice ter ekipa dijaškega doma Slovenskega šolskega društva v Celovcu.

Čeprav je bil čas neposrednega oddajanja ob 17. uri nekoliko neprimeren za prebivalce Šentprimozja in okolice, se je v novem kulturnem domu zbralo kar precej gledalcev in poslušalcev. Uvodni akordi ansambla Mojmir Sepeta ter poznana glasova radijskih in TV napovedovalcev Menči Klančarjeve in Rada Časla so pričeli z javno radijsko oddajo. V le-tej so sode-

vsaka ekipa dobila po pet točk. Zato sta si ekipi delili knjižno nagrado založbe Mladinska knjiga in nagrado RTV Ljubljana. Nadvse je razveseljivo, da naši mladinci razmeroma dobro poznajo zgodovino narodno osvobodilne vojne na Koroškem in s tem tudi za delež koroških partizanov pri osvoboditve Koroške oz. Avstrije izpod nacifašizma.

lovali tekmujoči ekipi, ansambel Mladi mi, Danica Čertov, pevci Edvin Fliser, Branka Karner, Oto Pestner ter Marjeta Falk, humorist Marjan Marinc, medtem ko sta podpredsednik Zveze koroških partizanov Janez Wutte-Luc in predsednik krajevnega odbora Zveze slovenske mladine Milan Wutte govorila o manjšinski problematiki na Koroškem.

Gojenci dijaškega doma SŠD Florjan Wieser, Cvetka Lipuš, Veronika Podevnik, Sonja Vavti in Mirko Furjan ter ekipa domačih tekmovalcev Peter Kassl, Martin Wutti, Pavel Štern in Stanko Polzer so skoraj brezhibno odgovarjali na zastavljenih deset vprašanj. S strani poslušalcev so si tako zaslužili spontan aplavz; rezultat tekmovanja pa je bil izenačen, saj je

Po končanem tekmovanju je ansambel Mojmir Sepeta s pevci solisti priredil še koncert popevk s katerim je predvsem navdušil mlade poslušalce. Tako je prenos oddaje „Spoznavajmo svet in domovino“ iz Šentprimozja pri Šentvidu v Podjuni brez dvoma bil zelo koristen, saj je tako širokemu krogu poslušalcev tu in onstran meje razgrnil nekatere dogodke NOB, kakor tudi trenutni položaj slovenske manjšine na Koroškem.

Naj ob koncu še zapišemo, da vse letošnje oddaje RTV Ljubljana „Spoznavajmo svet in domovino“, potekajo pod skupnim geslom „V boju za svobodo“. V tem smislu je bila vključena tudi koroška mladina, ki je Šentprimozu prispevala svoj delež k spoznavanju NOB ter povojnega obdobja na Koroškem.

PISMO BRALCA:

Iz koroških časopisov

Največjo predrznost glede poročanja okoli 10. oktobra si je dovolila Kleine Zeitung, ko je v torek (v ponedeljek Tabora ni omenila niti z besedico) v kratki rubriki „NDP-Versammlung und OktoberAren“ o obeh prireditvah poročala v istem članku.

Tako poročanje je nesramno in priča o značaju tega časopisa. ORF je v nedeljo podrobno poročal o ciljih te nevarne organizacije okrog Burgerja (posebna straža, nastop pri volitvah), ki skuša prodreti v övp-jevske in spö-jevske kroge. Vse, kar je vedela Kleine Zeitung povedati o zborovanju NDP je bilo to, da je zborovanje imelo le malo udeležbo. O nevarnosti takih organizacij in takih združenj Kleine Zeitung seveda nič ne ve, tudi po bombnih atentatih v Münchenu in Bologni ne. Tudi o dejstvu, da bi morale biti organizacije kot NDP po predpisih državne pogodbe prepovedane, Kleine Zeitung ne črne besede.

V ponedeljek je Avstrijska televizija v oddaji „Bildung aktuell“ poročala o razstavi „Österreichischer Widerstand“ in prikazala pretresljivo poročilo o žrtvah „Tretjega Reicha“. Slišali smo tudi, da je Avstrija ravno po zaslugi tega upora postala spet svobodna država. Ob koncu oddaje pa je član organizacije „Österreichischer Widerstand“ potrdil zaskrbljenost, ker nacizem spet nevarno dviga glavo, ter opozoril oblasti, naj so pazljive.

Kleine Zeitung pa še vedno dela tako, kot da nacistične nevarnosti ni in vtika zborovanje nacifašistov v isti pisnik, kamor je porinila s črnolom popackano oktobrsko manifestacijo za zблиžanje med obema narodoma na Koroškem.

Pevske vaje

KOROŠKEGA PARTIZANSKEGA PEVSKEGA ZBORA

bodo vsak torek ob 20. uri v dijaškem domu SŠD v Celovcu, Tarviser StraBe 16.

Sodelujoče prosimo za točno in zanesljivo udeležbo! Odbor

Kulturna skupnost SRS

na obisku pri ZSO in SPZ

Na povabilo Zveze slovenskih organizacij in Slovenske prosvetne zveze se je 16. oktobra na Koroškem mudila delegacija Kulturne skupnosti SRS. Pod vodstvom predsednika Kulturne skupnosti Franceta Štiglica in predsednika izvršnega sveta Iva Tavčarja so se najprej ustavili na sedežu ZSO v Celovcu. Goste je sprejel predsednik dr. Franci Zwitter in jih skupno s člani izvršnega odbora informiral o kulturni politiki ZSO, ki sloni na načelih NOB, medtem ko so gostje obrazložili svojo pripravljenost za še tesnejše sodelovanje s slovenskimi kulturnimi organizacijami na Koroškem.

Po razgovoru na sedežu ZSO so gostom še razkazali dvojezičen otroški vrtec in kulturni dom SPD „Danica“ v Šentprimozu, na dnevnem redu pa je bila tudi informacija o delovanju tovarne celuloze „Obir“ na Rebrci.

Predstavniki Kulturne skupnosti so nato bili še gostje Slovenske prosvetne zveze, ki jih je sprejela v hotelu Obir v Železni Kapli. Goste KS je pričakal predsednik Polanšek in jih s člani izvršnega odbora SPZ seznanil o delovanju naše osrednje kulturne organizacije ter o problemih s katerimi se srečuje pri uresničevanju njenih kulturnih načrtov. Ob tej priložnosti so se dogovorili za konkretne možnosti o sodelovanju med SPZ in KS SRS. Obe strani sta ob koncu razgovorov sprejeli tudi sklep, da se bosta za krepitev medsebojnih stikov v prihodnje večkrat srečali na podobnih informativnih razgovorih.

Zveza slovenskih zadrug v Celovcu, Narodna banka Slovenije v Ljubljani in spodaj navedene posojilnice vabijo na ogled

RAZSTAVE

„Slovenski partizanski denar“

ki bo v poslovnem času v sledečih krajih:

- v Posojilnici Pliberk odprta samo še danes
- v Zvezi slovenskih zadrug v Celovcu, Avla Slovenica od 27. do 31. oktobra 1980
- v Posojilnici Borovlje od 4. do 8. novembra 1980
- v Posojilnici Šentjakob od 11. do 15. novembra 1980

Ne zamudite te zanimive razstave iz zgodovine slovenskega naroda, ko je šel slovenski narod v oborožen osvobodilni boj proti Hitlerju, ki nima primera v okupirani Evropi med drugo svetovno vojno.

Waste Tomaža ni več med nami

Tiho in skoraj neopazno je bilo slovo od Tomaža Wasteja, ki je pred kratkim na pokopališču domačega kraja — v Grabštanju našel svoj zadnji počitek. Z njim je legel v grob zaveden rojak slovenske narodne skupnosti in s tem človek klenega značaja.

Tomaž Waste je umrl v 87. letu starosti in je v skoraj devet desetletjih prehodil težko pot ponižanega in preganjanega Slovenca. Kljub temu Tomaž Waste nikdar ni klonil in se je vedno postavil v bran svojega naroda. Kot tak je tudi prispeval svoj delež zlasti na gospodarskem področju, kjer je kot odbornik krajevnih posojilnic in Zveze slovenskih zadrug v Celovcu sooblikoval gospodarski razvoj naše narodne skupnosti. Zavedal se je, da je gospodarstvo za obstoj manjšine še posebno potrebno. Tudi sam je bil vzoren gospodarstvenik in je zato vedno trdno stal na svojih nogah. Tomaž Waste prav zaradi tega nikdar ni zatajil svoje narodne pripadnosti, niti v najtežjem času naše zgodovine, ko nam je fašizem napovedal smrt. Zato je bil tudi

med številnimi izseljenci, ki so leta 1942 morali zapustiti svoj dom in iti v prisilno izseljenstvo v Nemčijo. Tam je z ženo Angelo bil v raznih taboriščih. Najdlje je bil v taborišču Rasstatt, kjer je s svojim neomajnim prepričanjem v zmago nad fašizmom bodril svoje, včasih obupane, sotrpine. Tega prepričanja ni skrival niti pred nemškimi oblastniki in je zaradi tega moral za nekaj mesecev celo v koncentracijsko taborišče Schirmeck, kjer so kaznjence še posebno mučili. Toda Waste je preстал tudi to trpinčenje in sam je večkrat povedal, da je zdržal samo zaradi svoje trdne vere v propad hitlerjevskih krivnikov in v vrnitev v domovino.

In tako je tudi bilo: leta 1945 se je s vojo ženo vrnil domov in z njo na novo uredil dom. Spet se je vključil v delo pri slovenskem združništvu in dolga leta bil tudi član odbora Zveze slovenskih izseljencev.

Tomaža Wasteja bomo kot neomajnega Slovenca ohranili v trajnem spominu. Njegovi ženi Angeli pa tem potom izražamo naše iskreno sožalje.

Iniciativa „Člani sindikata za pravice manjšin“

V okviru priprav za Oktobrski tabor se je večkrat pojavila misel, da se je treba obrniti na Avstrijsko sindikalno zvezo (ÖGB), v kateri je organiziranih tudi cela vrsta koroških Slovencev. Sindikat do danes podpira protimanjšinsko politiko koroških strank in sam v okviru svoje organizacije ni uveljavil upoštevanja slovenskega jezika, kar bi gotovo močno vplivalo na demokratično zavest koroških delavcev, nastavljenecv in uradnikov ter ostalega prebivalstva.

Zato je iniciativa „Člani sindikata za pravice manjšin“ začela zbirati podpise s katerimi podpirajo zahtevo, da naj Avstrijska sindikalna zveza podpira zahteve, ki so jih postavile osrednje organizacije koroških Slovencev tako v svojih memorandumih kakor tudi v operacijskem koledarju in so zajamčene v členu 7 avstrijske državne pogodbe. Kdor želi podpisne liste se lahko obrne na sledeči naslov: Helmut Stockhammer, Stifterstr. 12, 9020 Klagenfurt-Celovec.

Nesramen napad na funkcionarje in igralce SAK

Napad na funkcionarje in igralce Slovenskega atletskega kluba je bil izveden v agresivnem protislovenskem duhu, je izjavil Walter Gutovnik, predsednik SAK, ki je pri tem napadu bil najmočnejše poškodovan. Zadnjo nedeljo po igri SAK proti Žrelcu (igra se je končala 2:2) so namreč trije moški brez vsakega vidnega vzroka začeli ovirati in napadati Slovence. Vendar v tej zadevi ne moremo govoriti o kakšnem sporu glede športnih vprašanj, kakor poroča Kärntner Tageszeitung. Po izjavah slovenskih športnikov se nobeden od njih ni pogovarjal z dotičnimi tremi moškimi, ti pa sploh niso sledili igri, temveč se nahajali v prvi vrsti v kantini. Ker so Heinz U. (23), Günther E. (29) in še tretji moški ogrožali, brcali, nastavljali noge in tolkli edinole po Slovincih in ker so padale psovke, kot „čuši“, „jugosvinje“ in očitke, da je SAK prišel s Koschatovega igrišča sedaj še na igrišče policije v Celovcu, brez dvoma lahko ugotovimo, da so bila ta dejanja čisto protislovenskega značaja.

Slovenski gledalci so ob koroških igriščih doživeli že marsikatero psovanje in ogrožanje. Sedanji napad pa je gotovo višek napadov in je očitno sad protislovenskega vzdušja, ki so ga ustvarili znani koroški krogi okoli 10. oktobra in zadnje skupne televizijske oddaje o manjšinskem problemu na Koroškem. Pristojni organi bodo skušali seveda vse spremeniti v nedolžno pijano zadevo, oz. „nadaljevanje diskuzije o športnih zadevah“. Janka Woschitz so divji pretepači stekli, bil je lahko potolčen, predsednik SAK Walter Gutovnik pa je bil poškodovan na desnem kolenu in na nogi tako, da skoraj ne more hoditi, močne udarce pa je dobil tudi po glavi in po celem telesu. Po zdravniškem pregledu so ga poslali domov v bolniški stan, kjer se bo moral še nekaj dni zdraviti.

Funkcionarji in igralci moštva iz Žrelca so bili ogorčeni nad div-

janjem pretepačev in so se distancirali od takšnih dejanj, saj je vsakdo dobro vedel, da zaradi rezultata ravno končane igre med SAK-om in Žrelcem ni bilo nobenega prerekanja. Ravno tako so se distancirali funkcionarji policijskega športnega društva. Policija, ki je prišla šele po 15 minutah, je le težko ukrotila glavnega od pretepačev, naznanila ga je zaradi upor proti državnim organom in zaradi fizičnega napada.

V pogovoru z našim sodelavcem je Gutovnik dejal, da napad v prvi vrsti ni usmerjen proti njegovi osebi temveč proti celotnemu društvu. Vendar se slovenski športniki ne bodo pustili ustraševati od takih dejanj in tudi nadaljnje psovanje na igriščih jih ne bo spravilo tako daleč, da bi klonili zaradi protislovenskega vzdušja v deželi.

Koroški socialisti slavijo Steinacherja

Glasilo iste SPO, ki zahteva od slovenskih organizacij, da se distancirajo od Oktobrskega tabora je vabilo skupno z vojaškim športnim društvom Celovec na spominski pohod Steinacherju, ki je bil zadnjo nedeljo. Sicer niti pri upravi niti pri redakciji „Kärntner Tageszeitung“ niso hoteli kaj vedeti o tem pohodu, ko smo jih po telefonu vprašali po odgovornem členu; vsekakor pa se do danes nobeden ni javno distanciral od vabila na pohod.

Pohod, ki se je začel pri gradu

Mageregg, je poleg poveljevanja bivšega nacističnega Steinacherja koristil še Abwehrkämpfbund, ki dobi 10. šilingov podpore od vsekega udeleženca.

S podporo takega pohoda se je socialistično glasilo pridružilo slavljenju enega najzloglasnejših možev Koroške. V tej zvezi je zato treba ponoviti nekaj dejstev:

● Steinacher je bil član NSDAP s številko: 7.753.917

● avstrijsko sodišče je priznalo in ugotovilo, da Steinacherjeva literatura priča o njegovi nacistični miselnosti

● o 10. oktobru in o ciljih, ki jih je zasledoval v obrambnem boju pa naj govori Steinacher kar sam: Es war mir stets eine unumstößliche Selbstverständlichkeit, den Abstimmungskampf nicht um den Anschluß an Österreich, sondern um die großdeutsche Zukunft zu führen. Die Stimmen für Österreich sollten die Anwartschaft auf die Heimkehr ins Reich wahren. Weil wir aber wegen der auf „alldeutsche Umtriebe“ lauenden Alliierten, vor allem der Franzosen, nicht in der Lage waren „Deutschland“ zu rufen, wir „Österreich“ nicht sagen wollten, so wurde unser Kampfruf eben „Kärnten“. Und wir sahen in Kärnten das alte Herzogtum des Reiches.

OKTOBRSKI TABOR

IN SPD „JEPABAŠKO JEZERO“ IZ LOČ VABITANA

Kulturni večer „Manjšine v Avstriji“

v soboto 25. oktobra ob 19.30 uri v kulturnem domu v Ločah.

Nastopajo:

- „Stinjačko kolo“ z gradiščansko-hrvaškimi plesi in tamburaško skupino
- „Soubor Sdruženi Čehu a Slovaku v Rakousku“ — Plesna skupina združenih Čehov in Slovakov v Avstriji iz Dunaja predvaja češke plesne in slovaške pesmi
- „Magyar Leánytáncsoport“ (Madžarska dekliška plesna skupina iz Oberpullendorfa na Gradiščanskem, ki je nastopala že na glavni prireditvi Oktobrskega tabora, predvaja madžarske plesne
- Gitarist in plesalka romske narodnosti (Ciganov)
- Skupina „Geduldig und Tiemann“ iz Dunaja predvaja pesmi v jidišu
- Tamburaška skupina SPD „Jepa-Baško Jezero“ iz Loč

BILČOVSKI:

Pozabljene avstrijske ljudske pesmi in solidarnost z manjšinami

Niževavstrijaske skupine „Majoma Bordon“ je zadnjo nedeljo pri Miklavžu v Bilčovsu s petjem starih avstrijskih ljudskih pesmi navdušila več kot 80 ljudi. Skupina iz Mödlinga pri Dunaju je izkopala iz pozabe številne ljudske pesmi, med drugim tudi pesmi iz kmečkih uporov, in netipične dunajske ljudske pesmi, ki obrav-

predvajali tudi scene iz „Kärntner Bilderbogen“ Horsta Ogrisa, ki prikazujejo dogodke iz vsakdanjega življenja oz. zapostavljanja koroških Slovencev; diapositive in glasbo na traku je podprla izpoved 5 nastopajočih igralcev.

Prireditve je bila že druga v okviru „Bilčovskega tabora“, ki se v doma-

navajo težak socialni položaj preproste mestnega prebivalstva v prejšnjem stoletju. Poleg niževavstrijaske pesmi in rim so peli tudi hrvaške in slovaške pesmi, ki so jih prepevali in jih deloma še pojejo na področju sedanje Avstrije. Mlada skupina je dobro informirana o položaju slovenske manjšine na Koroškem in je zavestno izbrala tudi pesmi drugih manjšin, da bi dokumentirala razumevanje za položaj manjšin, ki jih skušajo spraviti v pozabo. Poslušalci so izvajanja skupine sprejeli z velikim navdušenjem.

Na prireditvi, ki so jo organizirali organizatorji oktobrskega tabora skupno s Slovenskim prosvetnim društvom „Bilka“ Bilčovs, so domačini

čemu kraju prizadeva za močnejše uveljavljanje slovenske manjšine. Temu je služilo tudi že predavanje univ. asistenta dr. Hannsa Haasa, ki je predaval o 60-letni tradiciji praznovanja 10. oktobra.

Slovensko prosvetno društvo „Edinost“ v Pliberku vabi na PEVSKI KONCERT

ki bo v soboto 25. oktobra 1980 ob 19.30 uri pri Schwarzlu v Pliberku.

Nastopajo: MPZ iz Kobarida plesna skupina iz Kobarida in domači zbori

Prisrčno vabljeno!

SLOVENSKO PROSVETNO DRUŠTVO „ZVEZDA“ V HODIŠAH VABITANA

KULTURNI VEČER

V SOBOTO, 25. 10. 1980
OB 20.00 URE
V POČITNIŠKEM DOMU SINDIKATA (PRI HABNARJU)

POD GESLOM
„PESMI NARODOV“ NASTOPATA
MEŠANI PEVSKI ZBOR „ROZ“ IZ SENTJAKOBA V ROZU
IN DOMAČI TAMBURAŠKI ANSAMBL

1. OBLT.-STEINACHER-GEDENKMARSCH

Sonntag, 12. Oktober 1980

Veranstalter: Heeresportverein Klagenfurt in Zusammenarbeit mit der Kärntner Tageszeitung

Teilnehmer: Jeder ist zu diesem Marsch herzlich eingeladen

Anmeldung: Am Start beim Jägerschloß Mageregg

Nenngeld: S 50.— (davon kommen S 10.— dem Abwehrkämpfbund zugute)

Start: 7—10 Uhr

Zielschluss: 15 Uhr

Strecken: ca. 12 km, ca. 20 km

Medaille: Jeder Teilnehmer, der bis 15 Uhr das Ziel passiert hat, erhält eine Medaille auf Kärntner Band

Preise: Die drei stärksten Gruppen sowie der Älteste und der jüngste Teilnehmer erhalten Ehrenpreise

Um 15 Uhr findet eine Verlosung der Startkarten statt
Schöne Warenpreise zu gewinnen
1. Preis: ein Philips Fernsehgerät

Parkplätze: Beim Jägerschloß Mageregg sind ausreichend Parkplätze vorhanden

Auskunft: Heeresportverein Klagenfurt, 9020 Klagenfurt, Mießtaler Straße 11, Telefon (0 42 22) 83 7 61 Klappe 243

Valentin Polanšek 64

BRATOVSKA JESEN

II. del

To trdoto bodo morda ublažili na ta način, da se bodo na jesen preselili v Podlesnikovo bajto, kjer bi vzeli v najem tudi toliko sveta za kravo in še kako ovco, Matevž pa bi služil pri sosedu Brezovniku kar čisto blizu. Lahko bi vmes večkrat skočil domov, če bi ga domotožje le preveč pestilo. Oče Jožef se je spomnil svoje usode, ko je moral kot zelenec s trinajstimi leti pravtako iti služiti k tujim ljudem. Z Brezovnikom sta se tudi zmenila, da bo spuščal Matevža seveda v šolo v sosednjo grapo, kjer so sedaj to reč na novo ustalili. Prej so morali hoditi otroci v Kaplo. Pa ne vsi. Zaradi oddaljenosti so bili mnogi oproščeni obiska pouka. Oče Jožef je imel izkušnje iz vojaške dobe, da je biti nepismen kar dosti poniževalna reč.

Kar prvi dan je Matevž ostal pri Brezovniku. S hlapcem sta šla za ovčami v planino. Čreda je bila zbrana ob senožeti pri starih rovi. Veliko živali je bilo. To ga je razveselilo. Taka čreda ovac mu je pomenila vse drugo kot domače tri koze na Prevju.

Pri hiši so imeli Matevža radi. On je tudi rad vse ubogal, kar so mu naročevali. Radi pa so tudi prezrli njegove fantovske muhe, ki so ga kdaj nehote privedle do pravega paglavstva. Le to ga je po vsaki polomiji grizlo, da ne bi o tem oče kaj dobil na uho. Do njega je imel poseben spoštljiv odnos.

Matevža so takrat še klicali Tej. Nekateri pa „sosedov

ovčar“. Slednje ime se mu ni dosti dopadlo. Zlasti ne čez nekaj časa, ko je na sebi opazal, da iz njega raste kocinast, čeden in krepak fant. V tistem času so ga že začeli dražiti sovrstniki, ko so se dobivali ob nedeljah v Kapli ali v grapi, da se mora on prav izvrstno počutiti, ko je pri obeh sosedih toliko zalih dečel.

Samo Ježejeva hiša je bila na glasu, da so vsi tako sveti, da jim ni za vasovanje in podobne norčavosti mladih ljudi. Pri Podlesniku pa je bilo drugače. Lonka je bila pri hiši. Še šoli ni odrasla, pa je kipela s svojimi bujnimi joški kot dvajsetletna. Črni lasje so bili izraziti in temne oči očarljive. Dečva je imela privlačen nastop in je za čudo razsodno gledala življenje.

Tej ali sosedov ovčar je postal sedaj Matevž... Matevž in Lonka sta se nekajkrat dobivala na šolski poti. Potem so dečvo šolskega obiska oprostili. Res je bila preodrasla. Celu učitelju ni bilo vseeno, da bi taka gospodična hodila v šolsko klop posedat.

V tistem času je Matevž že začel muzicirati. Oče Jožef mu je prinesel prvo harmoniko od Korčana Andrejčka na posodo. Oče Jožef je bil namreč slišal, da ob delopustnem času Matevž rad hodi k takim hišam, kjer imajo harmoniko. Godce pa je imel oče Jožef rad. Nadvse rad je namreč tudi rajal. Tam se je izživljal in zabaval družino, da je vse vanj zijalo in se do solz nasmejalo.

Očetove harmonike se je Matevž tako razveselil, da ni vedel drugega reči kot:

„Da jaz naj godem, da jaz naj godem?“

Niti povedal ni, da se je na drugih harmonikah že naučil dve polki in tri valček. Nič. Ves premamljen je bil. Takrat je ugotovil, da ga ima oče silno rad.

„Boš videl. Če bo kaj, lahko greš kdaj h Korčanu Andrejčku, da mu zagodeš!“ je še dejal oče.

Sin pa je otipaval svetlikajoče se škatlasto glasbilo. Rdeči mehovni robovi so bili kot sočne Lonkine ustne. Diskantni gumbi so se belo bleščali kot Lonkini zdravi zobje. Arabeski srebrnkasti svetli okrasji pa so pobilskavali kot Lonkini uhani.

Ko sta se po tistem srečala z Lonko, ga je ona začela ovijati z naslednjo namišljeno zgodbo: Pravijo, da ti godeš. Da hočeš biti muzikant. V Kapli so dejali, da te kmetje dajejo v šole. Za organista te bodo izšolali. Škoda, da bi moral iti proč. Raje bi tukaj godel po balih in ojetih. Jaz pa bi hodila plesat.

Tako je začel Matevž gosti. Vedno in vedno. Ako je le imel prostega časa, je zdrknil na svojo podstrešno kamro, v katero se je prišlo po stopnicah od zgornje hišne strani, kajti hiša je bila zgrajena v strmino, tako, da se je od zgornje strani zlahka stopilo celo na streho. V svojem bivališču je godel na vso moč. Nikogar ni motil. Nihče ga ni motil. Če je imel odprto okno, edino, ki je bilo, se je dobro čulo tja proti Podlesniku. Lonka ni zamudila Matevževe harmonike.

Kadar je zahajal v planino, je jemal s sabo orglice. Največkrat pa je prepeval. Haderlapove pevce je dostikrat slišal v cerkvi, tudi na odskih prireditvah, pri raznih drugih cerkvenih opravilih. Sam zase je ponavljal take pesmi. Delno na orglicah, delno pa s petjem neposredno. Zdajci se mu je iz dneva v dan bolj širilo grlo. Kosmatinsko raskavo počutje je ginevalo, izoblikovalo se je mehak tenor.

Matevž je začel peti. Pogosto in namerno. In če so se dobili fantje, je pel zraven. Kar hitro so ugotovili, da se ujemajo. Zdaj je v cerkvi vsakič z doslednostjo sledil orglanju. Res je nekaj nedopovedljivo lepega v teh vižah, kot se je v mislih izražal, nekaj, kar ni ne polka ne valček, a vendar tako zlito široko in v takih akordih in s tako

TRIBUNA BRALCEV - TRIBUNA BRALCEV -

Zwei Oktober-Feiertage

Das Jubiläum zur 60. Wiederkehr der Abstimmung vom 10. 10. 1920 ist bereits wieder Vergangenheit. Das Land Kärnten beging diesen Tag mit einem großen Festzug und verschiedenen anderen Feiern, jedoch abermals ohne Beteiligung der Kärntner slowenischer Zunge! Man hatte sie dazu eingeladen, war aber vermutlich froh darüber, daß sie diese Einladung nicht annehmen konnten.

Angenommen, die Slowenen hätten, wären die Voraussetzungen anders, als solche erkennbar, in Wort und Schrift, an den Feierlichkeiten in Klagenfurt teilgenommen, also wie alle anderen auch: Es hätte todsicher — die diesbezüglichen Proteste gegen die TV-Sendung „Zwei ist mehr als eins“ — erhärteten diese Annahme ebenfalls — ungute und peinliche Reaktionen in jenen Kreisen gegeben, welche dem 10. 10. und überhaupt der gesamten Volksgruppenpolitik schon immer ihren Stempel aufgedrückt haben, und leider wohl noch in naher und ferner Zukunft, so wie die Dinge liegen, aufdrücken dürften!

Daher wurde auch festgestellt, daß die Zeit zu Gemeinsamkeiten noch immer nicht reif sei. 60 Jahre, und noch immer nicht reif! Wann dann? Oder ist es nicht doch eher so, daß nichts, aber schon nichts dazu beigetragen wurde, damit sich deutsche und slowenische Landsleute zum gemeinsamen Gedenken an den 10. 10. 1920 finden könnten?

Man braucht nicht von einer völligen Abschaffung der Gedenkfeiern an diesem Tag reden und auch nicht davon, daß es an diesem Tag, ob so oder so, nichts zu feiern und zu gedenken gibt. Der 10. 10. als solcher könnte gemeinsam begangen werden. Würde er nicht nach dem Sinn und Willen der schon erwähnten Kreise begangen. Am 10. 10. 1920 haben rund 10.000 Slowenen für den Verbleib der Zone A bei Österreich gestimmt. Sie haben somit einen ganz wesentlichen und eindeutigen Beitrag zum Endergebnis geleistet. Was die zweifellos deutschnationale Führungsspitze im Abwehrkampf und betreffend die Vorbereitung zur Abstimmung, nach dieser in den Zwanziger-Dreißiger- und Vierziger-Jahren aus diesem Wahlgang machte, hat sie selbst, u. a. sogar schriftlich bezeugt, und kann nun nicht geleugnet werden. Es war aber ein grober Mißbrauch der 22.000 Bürger, die sich nicht für Deutschland, nicht für eine große deutsche Nation, sondern für Österreich entschieden haben!

Es kann aber auch dem offiziellen Kärnten nach 1945 der Vorwurf nicht erspart werden, daß es aus seiner diesbezüglich bekannten Opportunität heraus, das Gedenken an den 10. 10. nicht von sich aus neu und im Sinne des Willens jener 22.000 Kärntner, davon eben 10.000 slowenischer Zunge, gestaltet hat, sondern es abermals jenen deutsch-nationalen Schichten überließ, den Sinn und Zweck des 10. 10. zu bestimmen, was dann nach 1955 bekanntlich wieder besonders zum Vorschein trat, wobei der 10. 10. zunehmend in den allgemeinen Volkstumskampf und seine Politik eingebaut wurde. Das begünstigt hat sicher auch die bis 1948 durch die Kriegsergebnisse hervorgerufene, abermals offene Grenzfrage zwischen

für Österreich kann und soll diesem Ereignis gedacht werden, wobei auch die Slowenen nicht an der Tatsache vorbeisehen können, daß sich eben rund 10.000 ihrer Volksgruppenangehörigen nicht mit den restlichen 15.000 entschieden haben, was aber dennoch die Mehrheit für Österreich brachte. Und in diesem Sinne, aber eben nur in diesem, kann es für Österreicher beider Volksgruppen kein Fehler sein diesem Tag zu gedenken, wäre da nicht das wie und wer diesbezüglich eben leider noch immer den Ton angibt.

Den 10. 10. abzuschaffen, also das Gedenken an ihn, ist nicht durchführbar, solange die Bevölkerung ein solches begehren will und man fast in allen Ländern der Welt diese und jene Gedenktage begeht. Man sollte sich aber endlich echt bemühen, was bisher keineswegs geschah, das Gedenken so zu gestalten und in solche Hände zu legen, daß es auch unseren Slowenen möglich wird, bisher konnte man das wirklich nicht von ihnen erwarten, das Gedenken mitzugestalten und mitzufeiern.

Darüber hinaus haben wir im Oktober noch einen Feiertag, den beide Volksteile gemeinsam begehen sollten, den 26. Oktober. Dieser muß aber leider als „Fitmarsch-Feiertag“ dahinsiechen, was beschämend ist, wobei man in Kärnten die Gelegenheit hat, den krassen Unterschied zwischen beiden Gedenktagen u. a. auch daran zu studieren, daß z. B. in der Landeshauptstadt, von den Märkten und Dörfern draußen ganz zu schweigen, sieht man von den öffentlichen Gebäuden ab, überwiegend nur jene Fahnen hängen, die man vergaß am 11. 10. wieder einzuholen. Fahnenmeer am 10. 10. (also sind die Fahnen vorhanden), wenige oder keine Fahnen am 26. Oktober! Das gibt alljährlich zu denken. Wo bleibt da das oft bis zur Bewußtlosigkeit am und um den 10. 10. und in der Konfrontation mit den Slowenen strapazierte „Österreich-Bewußtsein“? Einfach nicht mehr vorhanden, wie interessant! Und darauf wird man alljährlich unermüdlich hinweisen müssen. Keine großangelegten Feiern öffentlichen Charakters am 25. 10. u. 26. 10., wenig oder überhaupt kein Fahnen-schmuck. Und solange das so ist, ist jenes einseitig demonstrierte Österreichbewußtsein unglaublich!

Guttenbrunner Herbert
Köttmannsdorf

V rubriki „Tribuna bralcev“
občasno objavljamo prispevke,
ki jih nam pošljejo s prošnjo
za objavo. Pri tem pa opozarjamo,
da v teh prispevkih
izražena stališča niso nujno
tudi mnenje uredništva.

Uredništvo

Österreich und Jugoslawien, welche endgültig ja eigentlich erst durch den Staatsvertrag von 1955 bereinigt war. Nur ist das Aufleben des deutschnationalen Geistes, der eben nach 1955 wieder frei und ungehindert agieren konnte, nicht mehr auf eine gefährdete Grenze zurückzuführen, sondern auf die Existenz der slowenischen Volksgruppe und den Artikel 7 des Staatsvertrages.

Also wurde der 10. Oktober weiter mißbraucht und nicht im Sinne der damals für Österreich stimmenden Deutschen und Slowenen gefeiert! Und das offizielle Kärnten hat sich gegen jene deutsch nationalen (nicht österreich-nationalen) Kreise nie durchgesetzt. Siehe 1958, 1972 und 1976. Wer also in unserem Land, betreffend den 10. 10. und betreffend die Volksgruppenpolitik auch nach 1945 eigentlich regiert, ist klar. Was aber den 10. 10. 1920 betrifft, muß man zur Kenntnis nehmen, daß an diesem Tag ein Bekenntnis zur Alpenrepublik abgegeben wurde, auch wenn Steinacher und Co. für sich das später leugneten. Und als Entscheid

SLOVENSKA ŠPORTNA ZVEZA VABI NA

1. slovensko prvenstvo v namiznem tenisu

ki bo v nedeljo, dne 26. oktobra v farni dvorani v Selah.
Tekmovanje bo v treh skupinah:

- skupina A: moški (dostopno za vse igralce)
- skupina B: mladinci (rojeni po 1. juliju 1963)
- skupina C: dekleta

Otvoritev prvenstvenega turnirja bo V NEDELJO, DNE 26. OKT. 1980 OB 11.00 URI v farni dvorani v Selah.

Prijave pošljite do 25. oktobra 1980 (do 17.00 ure) z oznako A, B ali C na naslov: Mirko Oraže, Sele-Cerkev 48, 9170 Borovlje/Ferlach.

Poznejše prijave so možne samo, če je kaj prosto.

Izžrebanje bo v soboto, dne 25. oktobra 1980 ob 20.00 uri v farni dvorani v Selah.

Vodstvo turnirja: Mirko Oraže

Prijavnina: 20 šilingov

Igra se po izločilnem sistemu (pravilnik namiznoteniške zveze).

Prireditelj ne jamči za izgubljene predmete.

Neposredno po prvenstvenem turnirju (približno ob 15.00 uri) bo razglasitev prvenstvenih rezultatov in podelitev pokala ekipnemu prvaku 1980 DSG Sele I. Tekmovalci prvo-, drugo in tretje-uvrščene moštva na ekipnem prvenstvu 1980 prejmejo kolajne in diplome.

Zmagovalci slovenskega prvenstva v namiznem tenisu 1980 prejmejo prvenstvene kolajne in diplome.

Mirko Oraže I. r.
(vodja prvenstva)

Danilo Prušnik I. r.
(predsednik SZT)

SAK - Žrelec 2:2 (1:0)

Zadnje kolo je imel SAK na igrišču Polije v gosteh enajsterice iz Zrelca, dokaj neprijeten nasprotnik slovenskih nogometašev.

Lanskoletni srečanja sta se končali dvakrat s porazom naših. Prva lanska tekma se je sicer končala z 0:0, pač pa je bila SAK-u odvzeta točka na „zeleni mizi“.

Gledalci so torej pričakovali zanimivo igranje obeh moštev. SAK je nastopil z isto enajsterico kot na zadnji tekmi proti Velikovu, le namesto Kreutza, ki je poškodovan, je igral Drnovšek. O njem je bilo ob začetku letošnje sezone mnogo diskusij, češ, da je vele-mojster v driblingu, ni pa nobena opora za SAK. Tokrat pa je dokazal, da je izvrsten napadalec. Upamo, da je vsem tem, ki so ga pošiljali že nazaj, „ker ne zna igrati nogometa“, zavezal gobec. Sicer pa so izjave dajale le tati, ki o nogometu tako ali tako ne vedo dosti.

Tekma z Žrelcem je bila zelo trda ter borbeno. Slovenski nogometaši so že kar v začetku imeli več možnosti za zadetek. Gosti pa so bili nevarni predvsem v protinapadih. Ahlin pa je ne-

kajkrat pokazal, da je izvrsten vratar. V 39. min. pa je slovensko moštvo vodilo z 1:0. G. Zablatnik je sprva z glavo zadel le prečko, Drnovšek pa je brez težav poslal žogo v nasprotnikovo mrežo. V prvem polčasu je imel SAK še več prilik, da bi rezultat zvišal, a nadaljnji zadetki so v prvih 45-minutah izostali.

SAK je nastopil drugo polovico tekme z nespremenjeno postavo. Nasprotnik se je močno stopnjeval, SAK pa je vedno bolj popuščal. Obramba je bila nesigurna in nekoncentrirana. Toda v 69. minuti je Drnovšek povišal na 2:0. Nasprotni igralec je G. Zablatnik podrl v kazenskem prostoru, nakar je sodnik brez tveganja pokazal na enajstmetrovko. Navijači so že slavili zmago SAK, ki pa je tokrat na žalost po nepotrebnem izostala: kajti v 82. minuti so gosti zadeli prvi gol, deset minut navrh pa še drugega. Tako se je tekma končala 2:2 neodločeno. K temu rezultatu pa je močno prispevala obramba SAK, ki je imela v zadnjih fazah tekme „dan odprtih vrat“.

SAK pod 23 — Žrelec pod 23 (1:2) 2:4
Solarji SAK — Vetrinji Solarji 2:4

SLOVENSKI ATLETSKI KLUB

vabi na prvenstvene tekme

V NEDELJO 26. OKTOBRA 1980

ASV (Annabichl) - SAK

ob 14.45 uri

ASV „pod 23“ — SAK „pod 23“

ob 13.00 uri

igrišče: Annabichl

Navijači prisrčno vabljeni!

številnimi toni, ki imajo drug do drugega zveze, ki gredo v uho.

Pravzaprav je v cerkvi samo orgle poslušal. Zaradi tega se je celo Brezovnik enkrat začudil, ker je napeljal pogovor na to, kaj so v nedeljo pri zadnji maši pridigali, Matevž pa je prostodušno izjavil:

„Bil sem pri obeh mašah, a kaj so delali in govorili in žebrali, ne vem. Jaz sem se ukvarjal samo z orglami. Se reče, le orglanje sem poslušal.“

Orgle je poslušal, se je posmihal gospodar in sklep po svoje, da Matevž pač ni bil v cerkvi.

Načrtno se je shajal s harmonikaši vse okolice. Ali je nekoga spoznal na plesu, kjer je nepoznani „mehovec“ godel, ali pa ga je obiskal na domu. Ugotavljal je, da si marsikdo jako veliko šteje s svojim „hevkanjem“. Tako oznako je uporabljal pri tistih godcih, ki so zanikrno godli. Več je bilo tudi takih, ki so znali vse komade daljše skladbe. Korčanu Andrejčku pa ni bil doslej nihče kos. So bili res dobri kot Lenčkin Hanzej, Majdkin Korel, Vinov Korel in Kojev Jozelj, pa še eden ali dva Kapelčana. Pod Obirjem je menda tudi vse polno dobrih „lajnovcev“, kakor so rekali tamošnji prebivalci svojim godcem na harmoniko.

Zdaj je imel pred sabo le najbližji cilj: kupiti novo harmoniko s petimi vrstami belih gumbov v diskantu. To pa je stalo nekaj denarja. Kakor je računal in pretehtoval, s svojim zaslužkom niti v dveh letih ne pride do tega denarja.

To je potožil nehote tudi Lonki. Ona pa se je takoj znašla:

„Ovce začniva rediti. Jaz bi ti pomagala do nove harmonike! Samo od Brezovnika ne hodi, da sva bliže skupaj. Jaz te tako rada poslušam. Pa še nekaj, počakaj, tvoj atej se tako rad pogovarja z menoj in uganja svoje prijetne šale. Njega bom ob pravi besedi tako dolgo prosila,

da bo še on nekaj dodal. Ti moraš čim prej priti do zaželjene harmonike! Pomisli, kako boš godel! Na vsak bal te bodo vabili! Pa boš zaslužil nekaj za godenje. Samo, da te enkrat spoznajo tudi na ojetih.“

Matevž je bil premamljen. Vse je tako izpovedala, kot si je on na skrivaje zaželel.

Ob vsakem vremenu je zginil v planino, da pogleda za drobnico. Našel je na podstrešnem podu ovčje staje kraj, kjer se je lahko tudi ob nevihti zadrževal. Pa ne samo ob slabi uri. Tudi ponoči. Tako je prišel na možnost, da vzame skrivaje harmoniko s sabo in gode v planino skozi noč. Večkrat ga je mrzlično obšlo, da je vrelo v njem in svoje melodije je preizkušal. Najlepše so se mu porojevale, ko je mislil na sosedovo Lonko.

Hvalevredno zanimanje fanta ovčarja, ki mu je čreda tako pri srcu, da jo vsak dan hoče videti in jo prešteti! Je bila Brezovnikova ugotovitev.

Nekaj je bilo tudi resnice na tem. Matevž je imel svoje bicke v malem prstu, kar se je za hribovske ljudi rekalo, da ima svojo zadevo popolnoma v oblasti. Ni mu bilo treba tekati po širni planini in niže razprostirajočih se lesovih. Živali so ga poznale; takoj, ko je začel prepevati svoje planinske pesmi na skalni škrbini tik pod Ojstro, že so se začele oglašati.

Matevž je nekaj vzdržal s svojo hitro hojo. Tako je imel pregled nad sosedovo Podlesnikovo živino. Brigal se je tudi za Ježejevo čredo, pa je opazil, da jim to ni bilo pogodu.

Na planinskem višavju je užival sebe in harmoniko! Niže doli je preletel vso gozdno širjavo in našel točko, od koder se je najlepše videlo k Podlesniku. Kar je fanté požvižgaval, je tudi pel in kar je pel, je tudi preizkušal na harmoniki.

Iz grape so ljudje ponavadi zahajali trumoma. Ni bilo lahko zadrževati se v Lonkini bližini. Zanj so fantje pristiskali. Ona pa je očitno znala krotiti zaljubljene poglede.

Matevža je polivala sladka srhljivost, kadar se ji je približeval. Ščemelo ga je v konicah prstov, da bi prav ta trenutek zaigral nekaj čisto nenavadno novega. Vročje ga je davilo v grlu, da bi moral pri prči zapeti nekaj čudovitega. Spreletela ga je pogostejše sramežljivost, čim bolj je doraščal in je že črn puh silil na obraz.

Ko je znal toliko narodnih pesmi, je odkrival tudi v tej smeri, kako imajo v glavnem pesmi ljubezensko vsebino, pa ne srečno ljubezen, marveč neuslišano, zavrženo, razočarano, žalujočo, potrto in katastrofalno. Zakaj je tako? Kdo je napisal take pesmi? Pravijo, da se ne ve. Vendar pa je moral biti človek, ki je to delal! Človek, ki je bil res tako nesrečen, človek, ki je bil res tako razočaran, človek, ki je bil zaradi ljubezni res tako ponižan, ogoljufan, človek, ki je res zagazil zaradi nemogoče ljubezni v katastrofalno usodo? Človek kot ti in jaz!

Človek kot Lonka in jaz...?!

Na Ojstro so se spravili Podlesnikovi mladci. Pa Lonka zraven. Na križevu, kot rečejo v grapi prazniku vnebohoda, je treba iti na višave. Taka stara navada je. Manj se omenja religiozni značaj takega početja, bolj pa nekaka ostalina vedeževanja iz narodove davnine, da tak pohod pomeni pot za življenjsko srečo.

Zamotaval se je v svoje mladostno kipeče misli, ko se je bližal svojemu najljubšemu kraju na višavju. In kaj? Vrh skalne škrbine je sedela Lonka! Pritiskala se je tesno na skalno ploščad, da je sprva videl le vzboklino njenih bujnih črnih las in na enem koncu skalnega previsa del vihrajočega krila.

(Dalje prihodnjič)

Velenje - Jugoslavija v malem

Tam, kjer so bili še pred tremi desetletji in pol zamočvirjeni travniki, tam, kjer je neregularna Paka velikokrat poplavljala, je zraslo v Titovi Jugoslaviji novo Velenje. Delo je spremenilo podobo tega dela Slovenije, delo mu je zagotovilo napredek, delo mu zagotavlja nadaljnji razvoj.

Ob velikem naravnem bogastvu, lignitu, ki so ga začeli kopati pred

lenjski rudarji letos nakopali že 4.700.000 ton. V Šoštanju pa je zrasel slovenski elektroenergetski velikan, z instalirano močjo 755 MW, ki daje polovico vse v Sloveniji proizvedene električne energije.

Na vseh pet kontinentov sveta pa je ponesla ime Velenja tovarna gospodinske opreme Gorenje, katere začetki segajo v leto 1953. Gorenje je bilo eno prvih sloven-

izvodnj. Na nova razvojna pota stopa tudi šoštanjska usnjarna, podjetje z najdaljšo industrijsko tradicijo v Šaleški dolini.

Velik razvoj je bil dosežen tudi na področju družbenih dejavnosti, posebej še kar zadeva vzgojo in izobraževanje. Pred petimi leti sta začeli z delom prvi visoki šoli, ki izpričujeta željo, da bi izobraževanje kar najbolj približali delu. Na

105 leti, je zraslo Velenje, mesto, ki so ga gradili in ga še gradijo ljudje; ob tem pa so gradili in oblikovali tudi sami sebe. Velenje so gradili domačini, pa številni drugi, ki so prišli v Šaleško dolino iz krajev širom po Sloveniji in Jugoslaviji. Danes lahko to, eno najbolj industrijsko razvitih občin na Slovenskem, upravičeno imenujemo Jugoslavija v malem, saj živijo in ustvarjajo v njej pripadniki vseh jugoslovanskih narodov in narodnosti.

Koliko prostovoljnega dela je bilo opravljenega, koliko je bilo sprejetih odločitev ljudi, da je podoba tega slovenskega mesta takšna, kakršna danes je. In skozi vseh teh 35 let je delo oblikovalo okolje in ljudi. Le delo je zagotavljalo napredek. Iz kraja, ki je štel pred tremi desetletji samo 800 ljudi, je zraslo mesto s 25.000 prebivalci.

Velenje, ki je v ponos tako ožji kot širši skupnosti, se je razvilo ob velikem naravnem bogastvu. Zgrajen je bil nov, sodoben premogovnik, uvedene najsodobnejše odkopne metode in mehanizirano pridobivanje premoga. Proizvodnja premoga se je v 35 letih povečala za okrog 25 krat, saj ga bodo ve-

skih tovarn, ki je v kratkem času prerasla lokalni in regionalni okvir. Dokaz za to, kaj je mogoče doseči ob enotnosti in odločnosti hotenih delavcev, je tudi dejstvo, da je Gorenje udeleženo v letošnjem letu v izvozu Slovenije s skoraj 7,5% in da je v zadnjih letih odprlo predstavništva in lastna podjetja v številnih državah, med drugim v Avstriji, Zvezni republiki Nemčiji, na Danskem, v Avstraliji, Franciji, Veliki Britaniji, Združenih državah Amerike itd. Gospodarstvo občine Velenje bo letos prodalo na tuje za 138 milijonov dolarjev izdelkov, skoraj 96% vsega izvoza pa odpade na Gorenje.

S proizvodnjo železobetonskih Vemont konstrukcij in prostorskih elementov (celična gradnja) se je doma in na tujem (v Avstriji) uveljavilo gradbeno industrijsko podjetje Vegrad. Elektrostrojna oprema razvija proizvodnjo opreme za potrebe rudnikov. Doma in na tujem se uveljavljata tudi Plastika in Veplas, pa Modni salon. V Rudarskem šolskem centru, ki je začel med prvimi v Sloveniji povezovati na vseh stopnjah izobraževanje s proizvodnim delom, pa vse bolj uspešno razvijajo tudi lastno pro-

Rudarskem šolskem centru in gimnaziji se šola nad 2500 dijakov in študentov. Zgrajene so bile nove šole in vrtci, zdravstveni, kulturni in drugi domovi, pa sodoben dom za organizirano varstvo odraslih, ki ga bodo že v kratkem razširili, v Topolšici nastaja ob bolnišnici zdravilišče, da naštejemo le neka-

PODJETJE

topsport

V PLIBERKU

išče za takojšnjo nastavitve
VEČ ŠIVILJ

ali ženskih oseb, ki imajo veselje do šivanja.

Interesirane osebe naj se javijo pri vodstvu podjetja TOP-ŠPORT (Einspieler ali Habernik), tel. 0 42 35 / 20 41.

tere pridobitve. Tem dosežkom je treba prišteti več tisoč novih stanovanj v blokih in zasebnih stanovanjskih hišah. V Velenju in Šoštanju danes skorajda ni več stanovanja, ki ga ne bi daljinsko ogrevali iz šoštanjskih termoelektrarn. Tudi najbolj oddaljene kraje povezujejo asfaltirane ceste, njihova druga zveza s svetom pa je telefon.

Obetavni so tudi razvojni načrti. Ob energetiki in kovinsko predelovalni industriji, ki sta bili vseskozi doslej nosilki razvoja, želijo hitreje razvijati nekatere druge dejavnosti, posebej drobno gospodarstvo, gostinstvo in turizem. V načrtu so nove šole, vrtci in drugi objekti družbenega standarda med drugim tudi okrog 2500 novih stanovanj do leta 1985.

V skupni mozaik hotenih bratskih jugoslovanskih narodov in narodnosti so prebivalci Velenja vgradili številne zmage pridobitve. Družbena in ekonomska preobrazba tega območja pa je razumljivo le del velikega, enkratnega napredka, ki ga je dosegla po letu 1945 samoupravna, socialistična in neuvrščena Titova Jugoslavija.

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroskem; glavni urednik: Rado Janežič; odgovorni urednik: Andrej Kokot; uredništvo in uprava: 9021 Celovec/Klagenfurt, Gosometergasse 10, tel. 32 550 - Tiska: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje

RADIO - TELEVIZIJA

SLOVENSKE ODDAJE RADIO CELOVEC

PETEK, 24. 10.: 14.10 Koroški obzornik — 2. Avstrijska republika (Dr. Miran Zwitter o razstavi v Pottenbrunn).

SOBOTA, 25. 10.: 9.45 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

NEDELJA, 26. 10.: 7.05 Duhovni nagovor — Naj pesmica naša darila vam bo.

PONEDELJEK, 27. 10.: 14.10 Koroški obzornik — Radiše ob državnem prazniku.

TOREK, 28. 10.: 9.30 Za našo vas — 14.10 Koroški obzornik — Otroci, poslušajte!

SREDA, 29. 10.: 14.10 Koroški obzornik — Ljudske pesmi — Cerkev in svet.

ČETRTEK, 30. 10.: 14.10 Koroški obzornik — Družinski magazin.

AVSTRIJA 1

PETEK, 24. 10.: 9.00 Muzej igra — 9.30 Ruščina — 10.00 Neutrlnost Avstrije — 10.30

Vabimo k mizi — 10.55 Seniorski klub — 11.35 Zlata mrzlca — 17.30 Heidi — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Panoptikum — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Družinska oddaja — 18.49 Oddaja sindikalne zveze — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Stari — 21.20 Panorama — 22.20 Antikvariat človeka — 23.20 Poročila.

SOBOTA, 25. 10.: 14.30 Pygmalion — 16.00 Iz parlamenta — 17.00 Risanka — 17.30 Viki — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Tedenski pregled sporeda — 18.25 Dober večer v soboto želi Heinz Conrads — 19.00 Slike iz Avstrije in Južne Tirolske — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Šport — 20.15 Note za dva — 21.50 Šport — 23.20 Poročila.

NEDELJA, 26. 10.: 11.00 Novinarska ura — 12.00 Vzgoja otroka — 14.40 Prvi april 2000 — 16.00 Nebeška zabava — 16.15 Spremljanje okolja — 16.45 Ukradena kamera — 17.40 Otrokom za lahko noč — 17.45 Seniorski klub — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Avstrija pomaga otrokom tretjega sveta — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Karl Kraus: Zadnji dnevi človeštva — 22.25 Poročila.

PONEDELJEK, 27. 10.: 9.30 Otroška vzgoja — 10.00 Avstrijska zgodovina — 10.15 Jaz in moje okolje — 10.30 Kartum — 12.35 Iz parlamenta — 17.30 Lassie — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Živali pod vročim soncem — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Družinska oddaja — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Šport — 21.05 Detektiv Rockford — 21.50 Šport — 23.20 Poročila.

TOREK, 28. 10.: 9.00 O kupovanju — 9.30 Angleščina — 10.00 Poklicno-izobraževalno šolstvo — 10.30 Pygmalion — 17.25 Oddaja z miško — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Caričin sel — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Družinska oddaja — 18.45 Pisani svet blaga — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Prizma — 21.00 Film o sezonskih delavcih — 21.50 Kdo je bil Andre Heller? — 22.50 Poročila.

SREDA, 29. 10.: 9.00 Oddaja z miško — 9.30 Dežela in ljudje — 10.00 Neznano sosedstvo — 10.30 Prvi april 2000 — 17.00 Lutkovno gledališče — 17.30 Risanka — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Robinovo gnezdo — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Družinska oddaja — 19.00 Slike iz Avstrije in Južne Tirolske — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Morilci, ahaj — 21.45 Nogomet — 22.20 Poročila.

ČETRTEK, 30. 10.: 9.00 Kovanci in bankovci — 9.30 Italijanščina — 10.00 Mesto dela zgodovina — 10.30 Morilci ahaj — 17.30 Pet prijateljev — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Svet brez sonca — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Družinska oddaja — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Po sledovih „Carmen“ — 21.15 Dvoboj v etru — 22.15 Šport — 23.05 Poročila.

AVSTRIJA 2

PETEK, 24. 10.: 17.25 Pregled sporeda — 17.30 Avstrijska zgodovina — 17.45 Jaz in moje okolje — 18.00 Zgoja otrok — 19.00 Zeleli ste, da vam zaigramo — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Svet in delo Roberta Musila — 21.00 Fantastična novela — 21.50 Poročila — 22.20 Kartum.

SOBOTA, 25. 10.: 14.00 Športno popoldne — 17.00 Waltonovi — 17.45 Vodič po starih — 18.00 Tedenski pregled sporeda — 18.25 Nogomet — 19.00 Za ljubitelje filma — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Zadeva za ljudskega odvjetnika — 20.15 Spomini Paula Hörbigerja — 21.50 Upor na Kačji reki.

NEDELJA, 26. 10.: 10.55 Pregled sporeda — 11.00 Mladinska diskusija — 13.30 God-

be na pihala — 14.00 Poldark — 14.50 Šport — 16.00 Srce sveta — 18.30 Mladinska revija — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Tedenski pregled — 20.15 Velika šansa — 21.45 Tenis — 22.30 Charlie Chan v operi — 23.35 Poročila.

PONEDELJEK, 27. 10.: 17.55 Pregled sporeda — 18.00 Angleščina — 18.30 Mojstri jutrišnjega dne — 19.00 Izobrazba — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Poldark — 21.05 Zdravje in medicina — 21.50 Poročila — 22.20 Napad lahke brigade.

TOREK, 28. 10.: 17.55 Pregled sporeda — 18.00 Dežela in ljudje — 18.30 Običaji v južni Etiopiji — 19.15 Novo v znanosti — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Kviz v rdeče-belo-rdečem — 21.05 Svoječasno — 21.50 Poročila — 22.20 Klub 2.

SREDA, 29. 10.: 17.55 Pregled sporeda — 18.00 Italijanščina — 18.30 Brez nagobčnika — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Kulturne vesti — 21.00 Šiling — 21.50 Poročila — 22.20 Čas miru.

ČETRTEK, 30. 10.: 17.55 Pregled sporeda — 18.00 Ruščina — 18.30 Poti do umetnosti — 19.00 Galerija — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Trič-trič — 21.50 Poročila — 22.20 Klub 2.

JUGOSLAVIJA

PETEK, 24. 10.: 8.45 TV v šoli — 17.15 Poročila — 17.20

Pravilice iz lutkarjevega vozika — 17.35 Družina Smola — 18.00 Rock festival — 18.30 Obzornik — 18.40 Zakon o združenem delu — 18.55 Varstvo pri delu — 19.10 Risanka — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 20.00 Hvala za pozornost, zabavno glasbena oddaja — 21.00 Blakovih sedem — 21.50 V znamenju — 22.05 Dobro jutro, japonski film.

SOBOTA, 25. 10.: 8.00 Poročila — 8.05 Vrtec na obisku — 8.20 Ela Peroci: Ankine risbe — 8.35 Dimnikarček se potepa po svetu — 8.45 Zadnja dirka — 9.15 Pisani svet — 9.45 Korenine — Naslednje generacije — 11.20 V izjemnih okoliščinah — 11.45 Čas, ki živi — 12.55 Poročila — 13.55 Nogomet — 15.50 Poročila — 15.55 Rock festival — 16.55 Naš kraj — 17.10 Košarka — 18.45 Muppet show — 19.10 Zlata ptica — 19.15 Risanka — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 20.00 Srečanja — 21.35 Bolnišnica na koncu mesta — 22.25 Novi bojevniki, ameriški film.

NEDELJA, 26. 10.: 8.40 Poročila — 8.45 Primorska poje — 9.15 Čebelič Majja — 9.45 Jazon iz vesolja — 10.05 Božje oko — 10.40 Vrnitev odpisanih — 11.35 Kažipot — 11.55 Mozaik — 12.00 Kmetijska oddaja — 13.00 Poročila — 14.55 Planina Tara — 15.25 Sadržaji ustvarjalne volje — 15.55 Poročila — 16.00 Rokomet — 17.20 Športna poročila — 17.35 Službeni položaj, jugoslovanski film — 19.10 Risanka — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 20.00 Ščuke pa ni, ščuke pa ne — 21.00 Dokumentarna oddaja — 21.30 V znamenju — 21.35 Zabavno glasbena oddaja — 22.10 Športni pregled.

PONEDELJEK, 27. 10.: 8.45 TV v šoli — 17.20 Poročila — 17.25 Minigodci v glasbeni deželi — 17.35 Delaj z glavo — 18.00 Kako je nastal delegatski sistem — 18.20 Jezik v javni rabi — 18.35 Obzornik — 18.45 Mladinska oddaja — 19.15 Risanka — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 20.00 Otokani, drama — 21.05 Ali se med seboj dovolj poznamo.

TOREK, 28. 10.: 9.00 TV v šoli — 17.20 Poročila — 17.25 Dimnikarček se potepa po svetu — 17.35 Poletavček — 18.05 Artilje 80 — 18.30 Obzornik — 18.40 Po sledih napredka — 19.10 Risanka — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 20.00 Mednarodna obzorja — 21.05 Kempowski in kompanija — 22.40 V znamenju — 22.55 Iz baletnega arhiva.

SREDA, 29. 10.: 9.20 TV v šoli — 17.30 Poročila — 17.35 Ela Peroci: Ankine risbe — 17.50 Rubens, kulturno dokumentarna oddaja — 18.15 Mladi sarajevski pevci — 18.45 Obzornik — 19.00 Ne prezrite — 19.15 Risanka — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 20.00 Novinar, jugoslovanski film — 22.15 V znamenju — 22.30 Športni pregled.

ČETRTEK, 30. 10.: 9.00 TV v šoli — 13.55 Nogomet — 16.00 Šolska TV — 17.00 Poročila — 17.05 Razgaljeni Everest, dokumentarni film — 18.00 Zadnja dirka — 18.30 Obzornik 18.40 Na sedmi stazi — 19.15 Risanka — 19.24 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 20.00 Dokumentarna oddaja — 21.15 Jacques Brell, glasbena oddaja — 22.40 V znamenju.

VEPLAS

Velenjska plastika n. sub. o.
63320 Velenje

- nudi proizvode hidro-terapije
- surferje, motorske čelade itd.

S E P R I P O R O Č A M O !

Slovensko prosvetno društvo
„Zvezda“ v Hodišah vabi na
KULTURNI VEČER

V soboto 25. oktobra 1980 ob 20. uri v počitniškem domu sindikata (pri Habnerju) v Plešerki.

Sodelovalce bodo slovenske in nemške kulturne skupine in pevski zbori.

DAJEMO V NAJEM

Posojilnica Celovec. V najem dajemo 2 stanovanji na Koschatstraße 10. Pismene ponudbe sprejme Posojilnica Celovec, Bahnhofstraße 1 (Priesterhaus). Tel. 82 1 29.

Menjava denarja

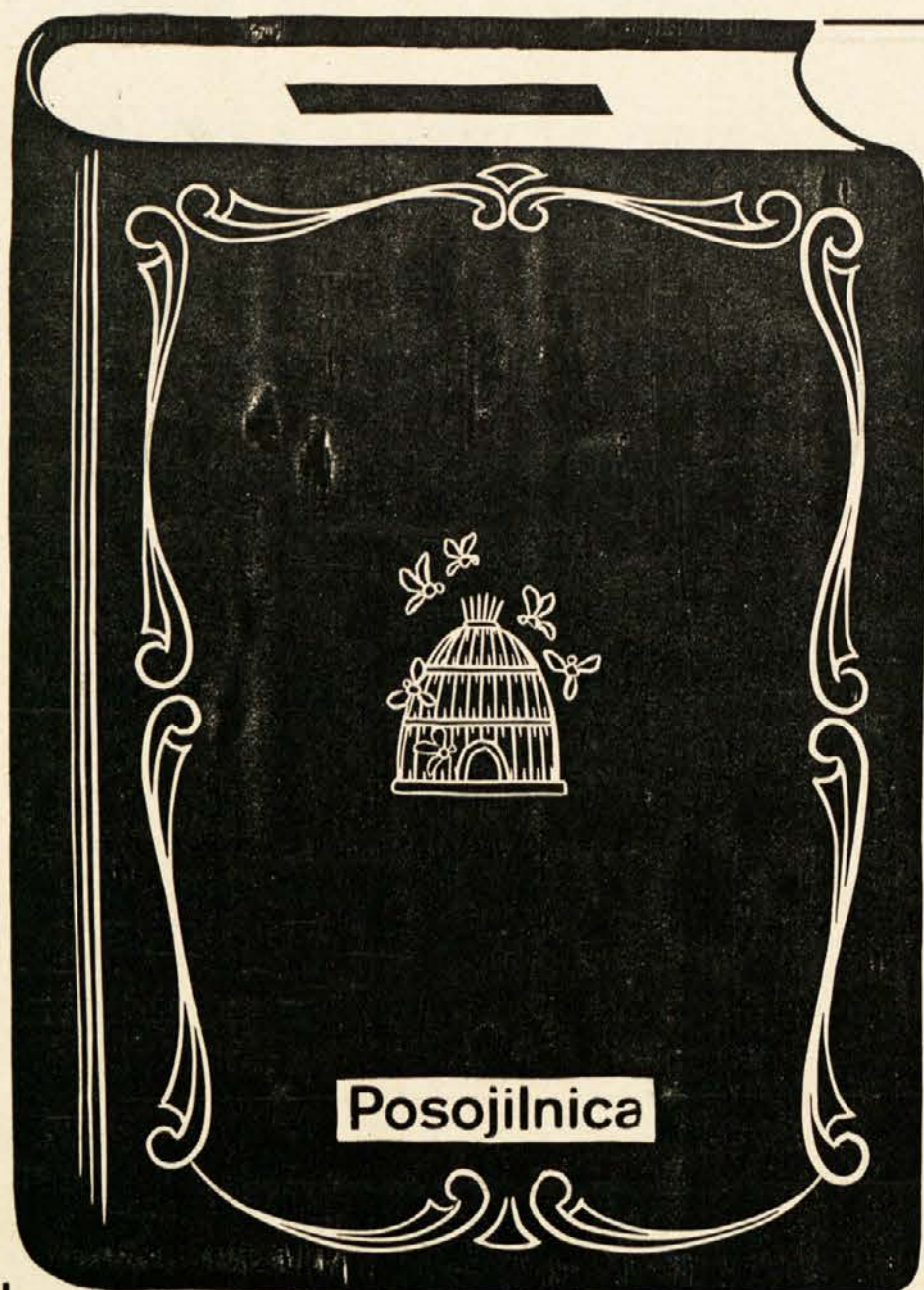
Stanje v četrtek 23. oktobra 1980

Za 100 dln dobite	40.— šil.
Za 100 dln plačate	43.10 šil.
Za 100 lir dobite	1.41 šil.
Za 100 lir plačate	1.50 šil.
Za 100 mark dobite	697.50 šil.
Za 100 mark plačate	713.80 šil.

ZSO
ZVEZA SLOVENSKEGA ORGANIZACIJ NA KOROSKEM

OKRAJNA PISARNA PLIBERK
posluje vsak torek od 9. do 12. ure. V pisarni bo:

28. 10. 1980
dipl. inž. Feliks Wieser
tajnik ZSO

Varčujmo danes- za lepši jutri

Posebno
v „tednu varčevanja“
od 25. do 31. oktobra 1980

pričakujejo rojake in prijatelje naše domače

POSOJILNICE

Bilčovs, Borovlje, Celovec, Dobrla vas, Galicija, Glinje, Globasnica, Hodiše, Št. Jakob v Rožu, Št. Janž v Rožu, Kostanje, Kotmara vas, Ledince, Ločilo, Marija na Zilji, Pliberk, Podljubelj, Podravlje, Radiše, Sele, Škočijan, Škofiče, Šmarjeta v Rožu, Šmihel pri Pliberku, Štebenj pri Beljaku, Št. Tomaž, Velikovec, Vovbre, Ziljska Bistrica, Železna Kapla, Žvabek

ZVEZA SLOVENSKIH ZADRUG

Celovec, Pavličeva 5-7
in njena poslovalnica Beljak, Bambergergasse 10